

ZEYNEP CEMALİ ÖYKÜ YARIŞMASI

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER 2021

Zeynep Cemali Öykü Yarışması **5**

Sunuş Dr. Müren Beykan **7**

2021 Ödüllü Öyküler

Yukupato'nun Kuşları Ceren Tek **14**

Sular Altında Bir Hatıralar Mezarlığı Deniz Erişken **22**

Doğanın Dili Yağızalp Kürşat Çalık **29**

Neşe Palamudu Zeynep Alya Yıldız **37**

2021 Dikkati Çeken Öyküler

Saksıdaki Son Papatya Ahmet Etkâ Damar **46**

Ben Bir Yörük Kızıyım Ayşe Damla Önal **52**

Görgülü Kuşlar Defne Demirkıran **58**

Siyah Kapüşonlu Arkadaşım Defne Ela Kolçak **63**

Doğa'nın Kırık Aynası Hamza Ensar Ünal **67**

Gül Çocuk Mustafa Ömer Ersoy **73**

Görmemek ve Görememek Nisa Ada Dora **77**

Zeynep Cemali Öykü Yarışması

2021'de 25. yılını kutlayan Günışığı Kitaplığı'nın, 2011'den beri her yıl düzenlediği Zeynep Cemali Öykü Yarışması 11. yılını tamamladı. Çocuk edebiyatımıza birbirinden değerli 8 kitap armağan eden ve veriminin doruğundayken, 2009'da aramızdan ayrılan öykücü Zeynep Cemali'nin anısını yaşatmayı amaçlayan yarışma, ilköğrenme çağına adım atan çocukları edebiyata yakınlaştırıyor, geleceğin yazarlarının yetişmesine öncülük ediyor.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da duyurulan Zeynep Cemali Öykü Yarışması'na, Türkiye genelinde 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri katılıyor. Edebiyatımızın önemli isimlerinden oluşan seçici kurul her yıl değişiyor. Yarışmanın teması, Zeynep Cemali'nin artık birer klasik sayılan roman ve öykü kitaplarından o yıl için seçilen bir cümleye dayanıyor.

Yarışmanın 2021 teması "doğa sevgisi" için öykülere kılavuzluk edecek cümle, Cemali'nin *Gül Sokağı'nın Dikenleri* adlı öykü kitabından: "*Mustuyuyu alan sokağa fırlıyor, birbirleriyle kucaklaşıyordu.*"

Gençler, öykülerini önceki yıllarda kardeşlik, hoşgörü, arkadaşlık, umut, cesaret, adalet, dayanışma, kararlılık, yalan ve çocuklukta özgürlük temalarında yazmıştı. ■

Doğaya saygının, uyum içinde yaşamının aciliyetini hatırlatıyor gençler...

Dr. Müren Beykan

Genç öykücülerle kucaklaştığımız yarışmamız 11. kez sonlandı. Her yıl, düşüncelerini Türkçe bir öykü halinde en güzel ifade etmeleri için öğrencilere çağrı yapıyoruz. Geçtiğimiz 11 yıl içinde, yurdun her köşesinden 5 binden fazla öğrenci, Zeynep Cemali Öykü Yarışması için öykü yazdı. Bir tema üzerinde düşünen ve düşüncelerini öyküleştirme emeği veren 5 bin genç! Bunların arasında 39 genç öykücü ödüllendirildi; 57'sinin öyküsü de yayımlanmaya değer bulundu. Bu yarışma, Türkçe edebiyatın geleceği için, yarının yazarları için kıymetli bir kaynak vaat ediyor, dememiz yanlış olmaz.

Pandeminin ikinci yılında, iklim krizinin ağırlaşan koşullarını da göz önünde bulundurarak belirlenen tema, "doğa sevgisi"ydi. Çeşitli illerden 450'den fazla öğrenci öykü yolladı. Hepsini ayrı ayrı kutluyor, kazanamadıkları için heveslerini yitirmemelerini, yazmaya okumaya devam etmelerini diliyoruz. Öğrencilerine verdikleri emek için öğretmenlerimize de hayranlığımızı, minnetimizi ifade etme şansı bulduğumuza seviniyoruz.

Bu yıl seçici kurulda Berna Durmaz, Hakan Bıçakçı, Mine Soyşal, Yekta Kopan ve Müren Beykan görev aldılar. Ve yine titizlikle sürdürülen değerlendirmenin ardından dört gencimizin öyküsü, eşit ödüllendirilmek üzere seçildi.

Bursa, Özel Çakır İlköğretim Okulu'nun geçen yıl 7. sınıf öğren-

cisi olan Ceren Tek; İstanbul, Bahçeşehir Neslin Değişen Sesi Ortaokulu'nun geçen yıl 8. sınıf öğrencisi olan Deniz Erişken; BİLFEN İzmir Ortaokulu'nun geçen yıl 6. sınıf öğrencisi olan Yağızalp Kürşat Çalık ve İstanbul, Ata Ortaokulu'nun geçen yıl 7. sınıf öğrencisi olan Zeynep Alya Yıldız... Dördünü de sevgiyle kutluyoruz.

Her yıl olduğu gibi, seçici kurul üyelerinin dikkatini çeken yedi öykü de, bu kitapçığın "Dikkati Çeken Öyküler" bölümünde yer alıyor. Ankara, Aydın, Kocaeli, İstanbul, İzmir ve Mersin'den gelen bu başarılı öyküler için de gençlerimizi candan kutluyoruz.

Bu yıl, 39 ilin çeşitli okullarından öyküler geldi. Devlet okulları, büyük oranda pandeminin etkisiyle, özel okullara yetişemedi (148). Delikanlılarsa, öykü yazmada fazla çekimser kalmışlar besbelli (77), kız öğrencilerin katılımı onlardan neredeyse 5 kat fazlaydı. Yarışmaya 6. sınıfların ilgisi en yüksekti (218 öykü). Daha önce yarışmaya katılmış 26 öğrenci, yeni öyküyle yine katıldı. En çok öykü yollayan iller İstanbul (126), Ankara (95) ve İzmir'in (59) yanı sıra Antalya, Bursa, Hatay ve Eskişehir oldu.

"Kuş kaçmadı, demek ki ürkek değildi. Şans! Uzunca bir süre orada durup kuşu izledi. Sonunda kuş görmüştü! Bir kuş görmüştü!"

Biraz zaman geçip de kuş yerinden kıpırdamayınca, yaralı olabileceğini düşünüp onu içeri almaya karar verdi. Pencereyi tam açmıştı ki..."

Bursa'da, artık 8. sınıf öğrencisi olan **Ceren Tek**, ödül kazanan "Yukupato'nun Kuşları" adlı öyküsünde, sanayileşme masalıyla yok edilen doğayı, göremez olduğu güvercinleri arayan bir çocuğu anlatmış. Beyaz poşeti güvercin sanıp heyecanlanan Aras'ın üzüntüsünü okura duyurmayı başarmış.

"Böylece Ankara'ya geldiler ve tam bayal ettikleri gibi bir apartman diktiler. Hem de insanın, basta dedesine en yakın kırdan çiçek toplayamayacağı, ağaç gölgelerinde yapılan pikniklerde kitap okuyamayacağı, yazın bahçesindeki çaya ayağını sokup babarlarda balık tutamayacağı türden bir apartman."

Yıllar böylece akıp geçti; kimisi bâlâ mutluysa, kimisi ise Adakale'de uyandıkları odalarının penceresini açtıklarında aldıkları kokunun özlemi içindeydi."

İstanbul'da, artık bir lise öğrencisi olan **Deniz Erişken**, ödül kazanan "Sular Altında Bir Hatıralar Mezarlığı" adlı öyküsünde, hatıralarına tutunmuş bir yaşlı insanın ve onun çini sobasının sayesinde bizi, ne yazık ki baraj suları altında kalan, anılarla dolu bir doğa ve yaşam alanıyla tanıştırıyor.

"Sıradaki ben olabilirdim, ne de olsa uçuruma 'artık' en yakın ağaç benim. İnsan, aşağı indi ve bana doğru yavaşça yürümeye başladı [...] Önümde durdu ve baltasını hazırladı. Tam savuracağı anda, ona durmasını söyledim [...] Tüm bunların nedenini sordum. Önce korkmuş gözüktü, ama sonra anlatmaya başladı. Fakirliğini, paraya ihtiyacını, evini, karısını, yerden aldığı çiçeği, eski bitkilerini... her şeyi anlattı [...] Kendimi onun yerine koydum, o olsam ne yapacağımı bayal ettim."

İzmir'de, artık bir 7. sınıf öğrencisi olan **Yağızalp Kürşat Çalık**'ın "Doğanın Dili" adlı güçlü öyküsü, farklı canlıların dilinden kurgulanmış. Yağızalp, insanın geçim sıkıntısını doğaya kıymadan çözebilmenin yolunu aramış ki, okurunu da bu konuda düşündürmeyi başarıyor. Bir ağacın kendini insanın yerine koymasını hayal etmek, ne kadar etkileyici...

"Başımı kaldırdım ve onu gördüm. Kocaman, ulu bir meşe ağacı. O kadar büyük, o kadar etkileyiciydi ki! Heyecanla yaklaştım. Dalları oldukça sağlam görünüyordu. Yavaşça dokundum. Rüzgârla salınan yaprakları aniden durdu, bekledi. Bu çok hoşuma gitmişti, beni anlıyordu, bunu hissedebiliyordum..."

İstanbul'da, şimdi bir 8. sınıf öğrencisi olan **Zeynep Alya Yıldız**, ödül alan "Neşe Palamudu" adlı öyküsünde, kentli insanın doğadan kopuşundaki hüznü duyumsatmış. Ailesiyle geçici bir süre köydeki dede evine taşınan küçük bir kızın, koca meşe ağacıyla kurduğu dostluğu düşlemiş.

Bu yılın birbirinden ilginç öykülerine toplu olarak bakınca, “doğa sevgisi”nin gençlerin kaleminden, “doğa sevgisizliğimizin” bedellerini öyküleştirme biçiminde dökülmüş olduğunu görüyoruz. Doğaya saygısızlığımızı, uyumsuzluğumuzu, onu bilinçli bilinçsiz harap etmemizi esas almış gençler. Ve öykülerinde, bu yok edişe dur diyenler, canlıları sevenler hep çocuklar olmuş. Gerçek hayattaki gibi yani. İklim krizi bilinciyle öykü yazanlar az sayıda olsa da, nice öykü kahramanı –adeta bir Greta Thunberg olarak– ormanı, ağacı korumak üzere ön saflarda, lider olarak yer almış.

Doğa denince, gençlerin yüzde 80’i ağacı, ormanı düşünmüş; öyküsünü özellikle hayvanlar üzerine kuran, hayvan sevgisinden söz edenler 30 kişiyi geçmemiş.

Yarışmamızın 11. yılında ilk defa, fantastik öyküler ve distopolar en çok yeğlenen öykü türleri olmuş. Örneğin, 60 öyküde insanın doğaya yaptıkları doğrudan hayvanın, ağacın dilinden yansıtılmış. Başka canlılarla empati kuran gençlerin 23’ü ağaçları, 29’u –balık da dahil– hayvanları, 8’i de genel olarak doğayı kahramanı yapıp konuşturmuş.

3 gencimiz masal anlatmayı seçmişken, tam 41 genç sıkı birer distopya hayal etmiş; gezegenin geleceğini, doğası ölmüş, kaynakları tükenmiş bir dünya olarak resmetmiş. Bunların arasından 7 öyküde kahramanlar, zamanda geri giderek dünyayı kurtarmayı deniyorlar. 27 başka öyküde ise, mahvolmuş dünyadan “uyanıyor” öykü kahramanı; dehşetin sadece bir rüya olduğunu okuyarak noktıyoruz öyküyü.

Doğayı yaralamanın, yok etmenin nedenleri için de, şunları ele almış gençler: 64 öyküde, şuursuzca ve hırsla ağaç kesme; 30 öyküde, yer açmak için bilinçli çıkarılan yangınlar; 26’sında kentleşme, betonlaşma; 36’sında fabrikaların denetlenemeyen faaliyetleri; 31’inde de genel olarak çevre kirliliği... Bu arada, yalnızca 15 öyküde müsilaaj konu edilmiş.

Bütün bu felaket tablosunun bir ucunda, elbette mücadeleyi tek yol görmüş, dünyayı kurtarmak ideali uğruna mücadele bayrağını

yükseltmeyi kurgulamış genç öykücüler. En az 200 öyküde, bugün denediğimiz bütün direniş ve ikna yöntemleri kullanılmış: Yıkıma, kıyıma karşı toplu yürüme, sosyal medyada bilinçlendirme kampanyaları düzenleme (22) ve poster hazırlama (42), ayrıca bu amaçla dernek vb. kurma (17), fidan dikme (47), çöp toplama (40)... Bilim insanlarının katkısını önemseyip vurgulayan sadece 9 gencimizin olması düşündürücü elbette. Neyse ki, 200’den fazla öyküyü mutlu sonla noktalamış, umuda sarılmış gençler; dünya kurtulmuş ya da bu yönde adım atılmış.

Burada bir parantez açarsak, 25 öyküde doğaya zarar verenlerin zenginler olduğunun altı çizilmiş. 40 gencimiz yetkililere ve belediyelere güvenirken, yalnızca 8’i faturayı belediyelere çıkarmış.

Yarışmaya katılan 450’den fazla gencimizin en çok tanıdığı ya da çevresinde rastladığı ağacın meşe, çınar, ıhlamur ya da ceviz olduğunu söyleyebiliriz. Ormanları sağıltmak için en çok dikilmesini düşündükleri ağaç da ceviz.

Öykücülerimizin, bu temaya has, en gözde mesleği de, avukatlık olmuş. Öykü kahramanları hep avukat olup doğanın, hayvanların haklarını savunmak istemiş. Ayrıca, öykülerde sık sık kurgulandığı için gençlerin ormanda piknik yapmayı, kamp kurmayı sevdiklerini de düşünebiliriz.

Bu yılın öyküleri arasından 6’sında anlatılanlar yabancı ülkede geçiyor, 13 öyküde ise yabancı kahramanlar yer alıyor.

Öykülerden şöyle bir Türkiye’nin yansıdığını da paylaşalım:

Çalışan anneler, evde de bütün işlerden sorumlu ve sabahları kahvaltıyı da hep anneler hazırlıyor. 100 ailenin belki 1 tanesinde baba “yardım” ediyor ancak. Gençler sabahları da, okuldan geldikten sonra da mutfakta hiçbir işin ucundan tutmuyor, yemek bitince de sofrayı toplamaya yardım etmiyorlar.

Bu gençlerin çoğu, odalarına “çıkıyor”, yani evler hep 2 katlı sanki. 10 ağabeyin 9’u kardeşlerine hoyratça ve bazen düpedüz kötü davranıyor.

Neyse ki gülümseten sonuçlar da var: Fidan dikince doğanın

onarılacağı düşünülüyor, bu yüzden fidan diken dikene. Ve bu şahane fidanlar, orman içlerine bile dikiliyor, zaten jet hızıyla büyüyüp 2 hafta kadar sonra gölge yapar hale geliyorlar.

Gençlerin, doğanın kendini yenilemesi, ormanların ekosistemi, hayvanların iklime olumlu olumsuz etkileri, ağaçların yaşam döngüsü ve benzeri gibi konularda ciddi bilgi açığı olduğu anlaşılıyor. Ama hepsinde umut var; bize her öyküde, doğaya saygının, onunla uyum içinde yaşamının acilen hayata geçirilmesinin gereğini hatırlatıyor, bu uğurda eylem planları öneriyorlar.

Çocuk edebiyatımızda iz bırakan sevgili Zeynep Cemali'yi, gelecek yıl, *Güzelce'de Bir Kaçak*, *Memo* adlı romanından hareketle, "uzay" temasındaki öykülerle anacağız. Seçici kurulunda Burcu Aktaş, Murat Özyaşar, Ömer Açıık, Sibel K. Türker ve Müren Beykan'ın görev alacağı, raportörlüğünü yine Hande Demirtaş'ın üstleneceği yeni yarışmanın, gençleri ayrı cezbedeceğini düşünmekteyiz. Uzay, hepimiz için merakların en sonsuzu.

Gelecek yıl "uzayda" buluşmak üzere... ■

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER

2021 teması
DOĞA SEVGİSİ

*"Muştuyu alan sokağa fırlıyor,
birbirleriyle kucaklaşıyordu."*

Zeynep Cemali'nin *Gül Sokağı'nın
Dikenleri* kitabından tema cümlesi.

SEÇİCİ KURUL

Berna Durmaz
Hakan Bıçakçı
Mine Soysal
Yekta Kopan
Dr. Müren Beykan

*Doğanın bozulan dengesini,
havada uçuşan bir plastik
poşet gibi okurun yüzüne
yapıştırması, yersiz yurtsuz
kalma duygusuyla cesurca
hesaplaşması nedeniyle...*

Ceren Tek

7. sınıf öğrencisi
Bursa, Özel Çakır
İlköğretim Okulu

“Her tür kuşu çok seviyorum. Sanırım, uçmalarına imreniyorum. Sabahları sınıfın penceresinden martıları izliyorum. ‘Çok özgür olmalılar,’ diyorum kendi kendime. Dakikalarca gökyüzüne bakıyorum. Sonra onların da bizim gibi bir özgürlük hayali içinde olduklarını düşünüyorum. Üstüne çok düşününce de karamsarlığa kapılıyor; başımı sallayıp, ‘Yok yok, kuşlar özgürlüktür!’ diyorum. Kuşlar, özgürlüğün gözüme daha ulaşılabilir, basit görünmesini sağlıyorlar. Bu yüzden, doğa sevgisini anlattığım bir öykünün umut ışığı da kuşlar olmalıydı. Hikâyemde doğanın yok olmasıyla güvercinlerini kaybeden bir çocuğu anlattım. O çocuk benim. Belki de o çocuk sizsiniz. Her hikâyeye, yarına umut olsun diye var. Ben hikâyemi uçurdum.

Totemlerime, Çise Öğretmen’e ve bir şey yazıp gönderdiğimde eleştiren, hikâyelerimle başını ağrıttığım tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.”

YUKUPATO’NUN KUŞLARI

Meydanın ortasında dikiliyor. Başının üstünde bolca kuş yemi, kolları iki yana açık, avuçları da kuş yemi dolu. Yüzüne çarpan rüzgâra karşı gözlerini kapamış. Haki atkısının ucundaki püsküller usul usul dalgalanıyor. Sonra bir güvercin geliyor nihayet, ardından arkadaşları. Baş, elleri güvercinlerle dolunca biraz omuzuna, biraz yerlere, biraz da kollarına serpiyor kuş yemini. Her yerde kuşlar var, sanki şebirin bütün kuşları onun üstünde toplanmış...

Ve uyandı. Yine aynı rüyadan uyandı. Penceresini açtı ve dışarı şöyle bir baktı. Bekledi, bekledi, bekledi...Yok, gelmediler. Tam arkasını dönmüştü ki, bir şingirtı duydu. Kuşlar gelirse haberi olsun diye pencerenin önüne kurduğu yemliğe küçük bir zil bağlamıştı. Zilin çalıp çalmadığını kontrol etmek için küçük oyuncaklar denemişti. Oyuncakları yem kabına doğru eğdiğinde bir ses çıkıyordu, tatlı bir melodi. Bu melodinin kuşları korkutmayacağını düşünüp özellikle seçmişti.

Yüzünü tekrar pencereye döndü. Orada bir şey vardı, evet! Net görüyordu bir şey olduğunu. Biraz daha yaklaştı. Nefes alı-

şı bile yavaşlamıştı. Tülün arasından baktı. Ürkütmek istemiyordu güvercinciği ama tam da seçemiyordu. Biraz kıstı gözlerini, öyle baktı. İyi de, bu bir güvercin değildi ki! Beyaz bir şeydi ama! Bir kuştı! Bir kuştı, yemin edebilirdi. Heyecandan gözleri yaşardı. “Bir kuş!” diye bağırarak istedi, ama pencere camı çok inceydi. Kuş, camın arkasından onu duyup korkabilirdi. Küçük bir kaba su koyup yavaşça pencerenin önüne yerleştirdi.

Kuş kaçmadı, demek ki ürkek değildi. Şans! Uzunca bir süre orada durup kuşu izledi. Sonunda *kuş* görmüştü! Bir kuş görmüştü!

Biraz zaman geçip de kuş yerinden kıpırdamayınca, yaralı olabileceğini düşünüp onu içeri almaya karar verdi. Pencereyi tam açmıştı ki...

Ablası içeri girdi. Aras'ın yüzündeki donuk ifadeyi görünce şaşkınlıkla ne olduğunu sordu. “Poşetmiş!” dedi Aras, birkaç kez yineleyerek. “Bir poşetmiş, poşet... sadece bir poşet...”

Her zamanki can sıkıcı tavrıyla, “Yine kuşları mı bekledin?” diyerek somurttu İpek. Ona göre, kardeşi anlamıyordu, anlamayacaktı da. Kuşlar şehirden uçalı çok olmuştu. Gelmeyeceklerdi bir daha. İpek bundan emindi ama kardeşi Aras hâlâ bekliyordu. Poşetler dışında hiçbir şey uçmayacaktı artık şehirde. Kuşları aramayı bırakıp poşetleri sevmeyi öğrenmeliydi herkes! Derin bir iç çekti; “Onlar Yukupato’da kaldı,” dedi ve odadan çıktı.

Üç yıl kadar önceydi. Aras o zamanlar küçüktü ama detaylar dün gibi aklındaydı. Başkan kürsüye çıkmış; “Sayın halkımız! Hepinizin yetiştirdiği ürünler son derece lezzetli ve kaliteli. Size bunun için teşekkür etmek isterim. Ürünlerinize çocuklarınıza bakar gibi bakıyorsunuz. Emeğinizin karşılığını aldığınızı düşünmüyorum,” demişti. Herkes, tohum vergilerinin düşürüldüğü, ürün yetiştirenlere fazladan maaş bağlanacağı gibi bir şeyler açıklayacağını sanmıştı, ama öyle olmadı.

Başkan, şöyle devam etmişti: “Ben ekonomimizi daha çok geliştirebileceğimiz, daha kolay iş yapabileceğimiz ve risksiz çalışabileceğimiz, ürettiğimiz hiçbir şeyi kırağı tuttu diye çöpe atmak zorunda kalmayacağımız bir sektör buldum. Uzun süredir işin içinde olanlar buna ‘sanayi’ diyorlar.”

Herkes heyecanla başkanı dinlemiş, belirsiz de olsa garip bir şeylerin döndüğünü hissetmişti.

“Bu sektörü kabul edenler, etmeyenler ve kabul edilmiştir, diyerek kabul edeceğiz. Kutlu olsun!” demişti Başkan ve aynen öyle de yapmışlardı. Hatta Aras, “Kabuğ ediyemiştig!” diye bağırdığını, alkışladığını hatırlıyordu. Her şey bir çırpıda olup bitmiş; başkan, sanayinin ne olduğunu ballandıra ballandıra anlatmıştı. Hepsini şimdi anlıyordu. İnsanlar, garip şeylerin olacağını hissetseler de, bu hissi, zenginleşecek olmanın heyecanı ile çabucak bastırmışlardı.

Başkan, “Kuşlar gidecek!” demedi. “Ağaçlar kesilecek!” demedi. “Mavi gökyüzünden asit yağacak!” demedi. Saatlerce, iş imkânlarını övdü. Saatlerce, ürettiklerini ithal ederek ne kadar çok para kazanabileceklerini anlattı. Saatlerce, halkı överek fikir birliği sağlamaya çalıştı. Başardı da. Fabrikaları açmak için özellikle değindiği, Dünyanın En Büyük Tekstil Fabrikası Yukupatonya’ya yer açılması için tonlarca ağaç kesildi. Kesilen ağaçlardan kâğıt yapıldı. Her tarafa maden ocakları açıldı. Elde edilen demirden tüm dünyaya yetecek kadar atış yapıldı. Tarım arazileri yok edildi. Fabrikalardan yükselen duman, masmavi gökyüzünü kasvetli bir griye boyadı.

Yukupato halkı izliyordu artık. Sadece ve sadece izliyordu. Bir de, herkes çok çalışıyordu. Bir süre sonra, Yukupato üzerine düşünmeyi de kenara bıraktılar. Yukupato sonunda yaşanılmayacak bir yer haline gelince de, şimdilerde “İkinci Yukupato” ya da “Yukarı Yukupato” dedikleri yere kaçtılar. Orası da pek güzel sayılmazdı ama hiç değilse pembe akan nehirler yok-

tu. Havada bir zamanlar yakındıkları gübre kokusunun yerini alan azot da yoktu.

Yukupato'da yaşamaya devam edenler vardı tabii, ama bunlar sadece karıkoca sanayide çalışanlar ve onların çocuklarıydı.

Aras, annesi yemeğe çağırınca düşüncelerinden uyandı. Hiç iştahı olmasa da aşağı inip masaya oturdu. Yukupato'yu merak ediyordu. Kuşların durumunu merak ediyordu. Büyük ihtimalle ölmüşlerdi ama ya ölmedilerse? Bir kurtarıcı bekliyorlarsa? O halde burada eli kolu bağlı oturarak bencillik etmiş olmaz mıydı? İşte o zaman kafasına dank etti: Neden buradaydı? Neden güvercinleri hep burada beklemişti? Neden hemen şimdi Yukupato'ya gitmiyordu sanki!? Bir şekilde oraya gitmeliydi. Güvercinleri kurtarmalıydı.

"Yemeğinle oynama Aras, hadi ye!" diyen annesinin sesiyle irkildi ve kurtarma planını kısa bir süreliğine kenara bırakıp, yemeğini bitirdi.

Ertesi sabah uyandığında, her sabah ilk yaptığı gibi pencerede güvercinleri beklemeyecekti. Onları kurtaracaktı! Sağlam bir plan kurmalıydı.

Okula vardığında ilk yaptığı, pek sadık dostuna ufak bir ricada bulunmak oldu.

"Deniz!"

"Efendim?"

"Biri bu akşam nerede olduğumu sorarsa, seninle proje ödevi üzerinde çalışıyoruz, tamam mı?"

"Sen iyi misin?"

"İyiyim."

"Ne yapacaksın ki?"

Aras, Deniz'in sır tutup tutamayacağını sınırcasına ona şöyle bir dikkatle baktıktan sonra, "Yukupato'ya..." diye fısıldadı. "Yukupato'ya gideceğim."

Deniz, öylece kalakaldı.

"Oradan kaçtığımızdan beri neler oldu, gerçekten merak ediyorum. Güvercinler hâlâ ölmemiş olabilir, onlara yardım edebilirim!.. Sen sadece anneme biyoloji dersi için proje ödevi yaptığımızı söyle. Ağız birliği edelim. Detaylı bir solunum sistemi modeli yapıyoruz, tamam mı?"

Deniz donuk bir ifadeyle başını sallayarak onu onayladı.

"Güzel," dedi Aras. Her şey mükemmel ilerliyordu.

O akşam Deniz'le okul servisine bindiler. Annesi onu hep pencerede beklerdi; sanki beş yaşındaydı! "Bugün Deniz'le biyoloji projesi yapacağız," diye başladı söze, eve girer girmez. "Yarım saat sonra çıkarım. Evleri yürüyüş mesafesinde."

Annesi, onu Denizler'e bırakmayı teklif etse de, Aras gerek olmadığını, yürümek istediğini söyleyerek iznini oldubittiye getirdi.

Güvercinler hâlâ hayattaysa, büyük bir değişim yaratabilir, onların kurtarılmasında insanlarla işbirliği yapabiliirdi. Düşüncesi bile onu fazlasıyla heyecanlandırıyordu.

Yukupato'ya vardığında heyecanının yerini bir anda düş kırıklığı aldı. Bu kadarını beklemiyordu. Etrafı çok keskin bir koku sarmıştı. Benzin kokusu baskındı, ama ne olduğunu anlayamadığı başka kokularla karışmıştı. Hava bulanıktı. Sisli değil, bulanıktı. Her bahar kırmızı çiçekler açan, "kınalı ağaç" adını verdiği nar ağaçları ortalarda yoktu. Oysa onların kesilmediğini hatırlıyordu, en azından böyle hatırlamak istiyordu! Her yaz annesinin yapraklarını toplayıp tatlı, pembe reçeller yaptığı güller de yoktu. Bir an o şekerli kokuyu, marmelat kavanozlarını, çimlere oturup taze ekmeğe sürdükleri reçelin tadını, çimlerin ayaklarını gıdıklayışını, rüzgârın uğultusunu hatırladı. Ne rüzgâr ne de çimler kalmıştı. Her şey sararıp solmuştu.

"Olsun!" diye bağıriyordu içindeki ak ses. "Sen beni dinle, her şey harika olacak! Güvercinler oralarda bir yerlerde! Seni bekliyorlar!" diye haykırıyordu.

Bir de sinsice yayılan bir fısıltı vardı: kara ses. “Kocaaaa Yukupato. Bu kadar çöp yığını, kimyasal atıklar... Nereden bulacaksın güvercinleri, kim kaybetmiş de sen bulacaksın? Burada nasıl yaşasın kuşlar? Baksana kimse yaşamıyor burada, yaşayamıyor. Yalnız, çalışmak için gelip gidiyorlar. Hadi, dön evine!” diyordu.

Ak ses, umutla karşı çıktı: “Burası onların evi! Güvercinler umudu bekler, yuvayı bekler gibi.”

Kara ses bastırdı: “Burası artık onların evi değil, ev dediğin yer ölüm saçmaz! Git buradan!”

Aras derin bir iç çekti. Bu iç çekiş, öksürmesine sebep oldu. Büyük adımlarla yürümeye başladı. Uzunca bir süre durmadan yürüdü. Birkaç cılız ağaç dışında hiçbir yaşam belirtisine rastlamadı. Üç saat kadar yürüdü ama hiçbir şey bulamadı. Acıkmıştı. Evden çıkmadan önce cebine attığı iki kurabiyeyi midesine indirdi.

‘Yurtsuz bırakılan güvercinler nereye göçer?’ diye düşünürken, aklına bir anda meydan geldi. Çocukluğunda güvercinler meydana toplanırdı. Cumartesileri ablasıyla gidip yemci amcalardan yem aldıklarını, bütün bardağı tek seferde güvercinlerin önüne döktüğünü ve İpek’in ona önce kızdığını, sonra da nasıl serpeceğini öğretmeye çalıştığını anımsadı.

Ak ses, “Hâlâ meydana olabilirler!” diye daha yüksek haykırdı bu sefer. Ak sesle Aras biraz fazla iyimser olabilirlerdi, ama azıcık Polyannacılık’tan kime zarar gelmişti ki! Burada güvercinlerin kurtarılması söz konusuydu.

Meydana doğru, koşabildiği kadar hızlı koştu. Vardığında nefes nefeseydi. Güvercinler oradaysa ürküp kaçarlardı diye nefesini bile dizginledi. Adeta parmak uçlarında yürüyordu. Biri bu halini görse ne derdi acaba? Aniden bir kıpırtı fark etti. Fazla umutlanmasa da hafiften neşelenmişti. “Beyaz poşet olmasın da...” dedi kendi kendine.

“Abi!” seslenişiyse irkildi. “Abi, ağacın tepesine bir kutu kaçtı, 400’lük bir ataş kutusu, sen de ağacın yanında duruyorsun, bize atsana?”

Aras öylece kalakaldı. Ataş kutusunu kuş sanmasının, çocukların suçu olmadığını biliyordu. Yine de, “Onu ağaca nasıl kaçırdınız acaba?” diye sormadan edemedi.

“Kutuyu birbirimize atıyorduk abi, eğlencesine. İşte şu yanımdaki arkadaş öyle bir attı ki, sanırsın füze fırlatıyor!” Başparmağıyla sağındaki sarışın, cılız çocuğu işaret ediyordu. “Yaa?”

Aras birkaç saat daha, yukarı aşağı yürüdü Yukupato’da. En ufak bir ize bile rastlamadı. Sonunda pes etti. Fazla iyimser düşüncelerle evden çıkmadan önce cebine koyduğu paketi açtı ve kuş yemlerini etrafa saçtı, İpek’in ona öğrettiği gibi. “Umarım yiyecek birileri gelir,” diye söylendi. Derin bir iç çekti. Biraz daha bekledi. Otobüs durağına gidip banka oturdu, son otobüse binip eve gitti.

Annesi çok meraklanmış, hatta biraz da kızmış olmalıydı. Peki, Aras ne yapsındı? Güvercinlerini geri getirmesin miydi? Belki de yıllar sonra, ki yalnızca bir “belki”ydi bu, geri gelirdi güvercinler. Belki yine çimenlerin üstünde marmelatlı ekmek yerlerdi. Belki yine gül reçeli kaynatırlardı. Güvercinler üzerlerinde kanat çırpardı.

Belki yine “kınalı ağaç”ları olurdu. Yalnızca belki, ama belkisi bile güzeldi. Belki, ne de olsa umuttu. Çocukluğu için, Yukupato için bir umut... ■

Mekânı da güçlü bir karakter kılması, hafızanın koridorlarına cesurca girmesi ve doğaya öykü penceresinden samimiyetle bakması nedeniyle...

Deniz Erişken

8. sınıf öğrencisi
İstanbul, Bahçeşehir Neslin
Değişen Sesi Ortaokulu

“Altıncı sınıfta, ailemle şu anki liseme (Notre Dame de Sion Fransız Lisesi) bir piyano resitali için geldiğimde, girişteki antika sobaya hayran kalmıştım. Nasıl olur da, günümüzde herkesin kurtulmak istediği, yoksullukla özdeşleşmiş bir nesne bu denli zarif ve büyüleyici olabilirdi! Bu sobayı görmem, birkaç gün içinde de unutmamdan yaklaşık iki sene sonra, Balkan Türkleri hakkında bir araştırma yaparken karşıma bir ada çıktı. Zaten adalara hep çok ilgi duymuşum, çok sevmişimdir. Bu ada ayrıca dikkat çekiciydi. Birkaç gün sonra rastladığım yarışmanın afişi, yazmak için bana en güzel fırsatı verdi. Hikâyeye başladığımda, o güzel sobayı hatırladım; başkarakterim Şefika Hanım’ın evine çok yakışacaktı. Tabii, bu soba dekoratif bir nesne olarak kalmadı; önce Şefika Hanım’ın ailesinde, ardından benim hikâyemde çok önemli bir yer tuttu. Yazmaya devam ederken, kendi ailemden insanları ve anılarını da katınca hikâyem ortaya çıktı.

Doğduğum günden, okumayı öğrenene kadar bana her gece kitap okuyarak edebiyat sevgisi aşılayan çok sevgili anneme ve yazdıklarım hakkındaki fikirlerini daima dürüstçe söyleyip beni yazmaya teşvik eden çok değerli Betül Öğretmen’ime ayrı ayrı teşekkür ederim.”

SULAR ALTINDA BİR HATIRALAR MEZARLIĞI

Salonun ve hatta balkonla yatak odası haricindeki tüm evin tek ışık kaynağı, oya işi perdeyle kapatılmış küçük bir pencereydi. Buna rağmen salonla holün kesişimindeki, artık amacına hizmet etmekten çıkıp antika bir süs olmuş, her karosunda bir kızla oğlan çocuğunun farklı oyunlarının resmedildiği bu Hollanda çinisi soba; evdeki tüm eksiği gediği fazlasıyla kapatıyordu.

Oya işleri, Hollanda çinileri, süslü sobalar falan... Fakat öyle antikalarla bezeli bir köşk veyahut güzide bir Beyoğlu apartmanı değildi Şefika Hanım’ın dairesi! Bilakis; 50’li yıllarda ev kurarken ellerindeki tüm parayı, rahmetli Reha Bey’in çalıştığı fakülteye yakın bir muhitte oturma gayesiyle bu eve harcamış genç çiftin, 60’lı, 70’li yıllarda oradan buradan ucuz diye alıp koyduğu toplama koltuklar, kanepeler ve her an çöktü çökecek büyük kitaplıktan başka eşyası olmayan orta halli bir Altındağ dairesiydi.

Haliyle parlayacaktı, diğerlerinden sadece iki adım öndeki bu soba. Yoksa, Allah bilir başka evde bu güzel soba birkaç yüz liraya eskiciye bile verilirdi. Vaziyet böyle olunca, akrabaların

ev hediyelerini, satılmamış birkaç değersiz aile yadigarını, sevilen fotoğrafları koymaya layık tek yer bu soba kalıvermişti. Diğer eşyalarla arası bu denli açılınca da, koltuklar misafirlerin bu sobayı göreceği şekilde yerleştirilmişti. Bir nevi evin mihrabı olmuştu bu soba.

Sobanın bir ayağına, Şefika Hanım'ın zamanında köşeyazarlarının imla hatalarını düzelttiği gazetenin eski bir sayısı sıkıştırılmıştı. Perdeden artakalmış oya işi örtülüydü üstüne. Altı üstlü duruyordu Safiye Ayla ve Münir Nurettin Selçuk plakları. "Anadolu'nun Biyoçeşitliliğini Koruma ve Tanıtma Derneği - Reha Özdengil - Sonsuza Kadar Onur Ödülü" yazan plaket parıldamaya devam ediyordu, her şeye rağmen. Sultanahmet gezilerinde ailecek çektiydikleri fotoğraf solgundu. Bir parmak kalmış kolonya, lavanta değil nostalji kokuyordu. Kırmızı suni deri kaplı fotoğraf albümleri uzun zamandır kapalıydı. "Anılar sobası" derdi buraya Şefika Hanım. Anılar sobası... Oysa soba yakmak, anılarsa muhafaza edilmek içindi. Buydu Şefika Hanım'ın sobasının manidarlığı, unutulmazlığı, gizi...

Şefika Hanım, sobanın ve üstündekilerin tozunu almak üzere mutfaktan bir bez getirdi. Hatırlamıyordu ki daha yarım saat önce tozunu aldığı. Albümlerden başlamaya karar verdi. Eline ilk aldığından, bir fotoğraf düştü. Orta boyda, siyah-beyaz...

Kale kalıntıları, tek minareli bir cami, küçük bir kilise ve birkaç kahvehane bir taraftaydı. Diğer tarafta adalıların geçimini sağladıkları bereketli tarlalar vardı. Damlar söğüt dallarıyla birleşiyordu. Sümbüller, güller ve menekşeler; selvilerin gölgesinde serinliyordu. Mermer bir çeşmeden daha ihtişamlı şelaleler, dingin bir musikiyle çağlıyordu. Hepsi aynı yerde, kaplumbağalarla birlikte yüzülen ufak koyda bitiyordu. Tuna Nehri'nin uzun ince koruyucu meleğiymi adeta. Sağ altında "ADA-KALEH" yazıyordu. Adakale'nin -Şefika Hanım'ın geldiği yer- Rumence telaffuzu...

Birden neşesi geldi Şefika Hanım'ın. "Ne güzel memleketti. Ah, babacığım! Ne ettin de getirdin bizi buralara? Geride bıraktığımız tabiat o günkü kadar yakın olsa... Olan olmuş bir kere, ama ölmeden evvel bir daha görebilsem oraları. Serdar'a söyleyeyim de tayyareden bilet alsın."

Telefon numaralarının yazılı olduğu fihrist defterini her zaman durduğu yerde, kapının yanındaki portmantoda bulamadı. "İyi bari, Reha fakülteden gelmeden Adakale notlarına bakayım. Hiç sevmez öyle eşyalarının karıştırılmasını. Homurdanır yine."

Evin kütüphanesi ikiye ayrılırdı: kitaplar ve defterler. Defterler, eskiden Reha Bey'in at şeklindeki pirinç kitap desteğine olan yakınlığına uzaklığına göre bulunurdu, ama cenazeden sonra Şefika Hanım, bunu babası gibi ziraat mühendisi olan oğlu Serdar'a vermişti. Bütün defterler, sararmış kâğıtlı ve beyaz kapaklıydı. Reha Bey'in kapaklarına boş zamanlarında çizdiği şükûfelerin (minyatürde çiçek motifleri) boyalarının ikinci katları tamamen silinmiş, birinci katlarının da yok olmasına birkaç sene kalmıştı.

Şefika Hanım'ın aklına Reha Bey'le ilk karşılaşması geldi. Doğanın şaheseri bu adayı araştırmak için can atan çokça ziraat mühendisi arasından bu hakkı kazanan az insandan biri olan Reha Bey, zirai araştırmaları için gelmişti Adakale'ye. İlk defa, Adakale Çarşısı'nda görmüşlerdi birbirlerini. O sıralar Şefika Hanım'ın dedesi hastaydı. Her gün bir sepet çiçek topluyordu, dedesinin her şeyden çok sevdiği doğayı ona yakınlaştırmak için. Çiçekleri bağlamak için kurdele aldığı tuhafiyecinin aracılığıyla evlenme teklifi etmişti Reha Bey. Ama istememişti Şefika Hanım. Neden mi? Kim bilir neden? Sonra o gün gelmişti. Müjdeyi alanın kendini bahçeye attığı gün... Hani insanın, hayatının parıldamaya başlayacağını hissettiği günler vardır ya, sonunun pek de öyle olmadığını yaşanınca anladığı.

Babası, kahvede duymuş; Adakale'de evini, tarlasını satan,

apartman dikiyormuş Ankara'da. Şefika Hanım'ın babası Osman Bey de öyle yapacaktı. Haberi duyan ev ahalisi, "Zengin oluyoruz!" çığlıklarıyla bahçeye atmıştı kendini. Bunların arasında Osman Bey de vardı, damatlar da. Çocukları, torunları saymıyorum bile.

Aliye, evin her şeyini idare eden demirbaşı, kutlama mak-sadıyla buz gibi bir limonata yapmıştı. Osman Beyler'in, için-den incecik bir çay geçen bahçesindeki çeşmenin etrafında limonalarını içip, Ankara'da ne yapacaklarını düşünmüşlerdi.

"Ben, her hafta sonu sinemaya gideceğim."

"Yazları sadece dondurma yiyeceğim."

"Ben mi? Ben, her gün idmana gidip gerçek bir futbolcu olacağım."

Osman Bey, "Çengi misiniz?" demese dans bile ederlerdi.

Böylece Ankara'ya geldiler ve tam hayal ettikleri gibi bir apartman diktiler. Hem de insanın, hasta dedesine en yakın kırı-dan çiçek toplayamayacağı, ağaç gölgelerinde yapılan piknik-lerde kitap okuyamayacağı, yazın bahçesindeki çaya ayağını so-kup baharlarda balık tutamayacağı türden bir apartman.

Yıllar böylece akıp geçti; kimisi hâlâ mutluydu, kimisi ise Adakale'de uyandıkları odalarının penceresini açtıklarında aldıkları kokunun özlemi içindeydi.

Şefika Hanım, yükseköğrenimi için Ankara Üniversitesi'ne gitmişti. Üniversitenin bahçesinde, Reha Bey'le tekrar karşılaşmış, ikinci teklifte artık kabul etmişti. Osman Bey de izin vermişti. Sonra Ankara'da bir gazeteye girdi Şefika Hanım. Bir ara Reha Bey'in, yeni açılacak Uludağ Üniversitesi'nin Ziraat Fakül-tesi'nde dekan olma durumu ortaya çıkınca, gazeteden istifa edip Bursa'ya taşınmıştı. Ancak, dekanlık işi olmayınca da geri dönememişti gazeteye.

Aklına, fihristi Reha Bey'in çalışma masasına koyduğu gel-di. Gri ev telefonunda, önce oğulları Serdar ve Cihan'ın; sonra

da, evlenemediğinden zamanında günlerini hep onlarda geçi-ren görümcüsü Müzehher Hanım'ın numaralarını çevirdi. Hep-sini çağırdı ertesi güne.

Bir elinde çiçekçiden aldığı çiçekler, diğer elinde pastaneden aldığı hamur işleriyle eve girdi. Sobanın üstüne koyduğu oya işini alıp masaya serdi. Kenarları kırık vazoya çiçekleri yerleş-tirdi. Pasta tabaklarını çıkardı. Çayı demledi. Reha Bey'in Ada-kale'de çizdiği kır manzarası resmini ortaladı. Pikaba cızırtılı bir plak koydu. Kanepelerin ve masaların sobaya doğru durup dur-madığını kontrol etti. Kapı çaldı az sonra.

Yeni evlendiklerinde gittikleri bir resital geldi aklına Şefika Hanım'ın. Benzer bir melodisi vardı zilin. "Serdar'a söyleyeyim de, resitale bilet bulsun. Kaç sene olmuş!" Kapıyı açtı. Neşeli neşeli, "Hoş geldiniz!" dedi. Her birini yanağından öptü. Salona buyur etti. Havadan sudan bahsettiler.

Hastanenin açık mavi koridorlarında Serdar, Cihan ve Müzeh-her Hanım büyük bir endişeyle doktoru bekledi. "Şefika Ha-nım'ın vücudunda kırık, çatlak veya incinme gözükmüyor. Ba-yılınca koltuğa düştü demiştiniz, herhalde düşüşü yavaşlatmış. Özel değilse, niye bayılmıştı, sorabilir miyim?"

Serdar boğazını temizledi, ayağa kalktı. "Evi temizlerken es-ki bir fotoğraf görmüş. Memleketinin fotoğrafı, Adakale'nin. Eş-siz bir tabiatı varmış. Annem bana hep öyle derdi, uykudan ön-ce yataкта saçımı okşarken: *Eşsiz bir tabiatı vardı*. Belki bilirsiniz, Tuna Nehri'nde yapılan bir barajla sular altına gömül-müş. Bir hatıralar mezarlığı olmuş. Fotoğraflarda gördüğünüz, ninnilerde dinlediğiniz, ama şimdi sular altında olduğunu bil-diğiniz bir yere âşık olunur mu sizce? Eğer doğa ve insanlar, dans edercesine uyum içindeyse, oluyormuş. İşte ben bunu öğ-rendim Adakale'den.

*Farklı canlıların bakış
açısından derin bir empati
kurabilmesi ve insanın
sıkışmışlığına doğanın
olanaklarını çözüm olarak
sunabilmesi nedeniyle...*

Yağızalp Kürşat Çalık

6. sınıf öğrencisi
BİLFEN İzmir Ortaokulu

“Annem onu götürmemi istedi Adakale’ye. Gerçeği söyleyince, kaldıramadı. Oysa babamla 1968’de radyoda; unutkanlığının başladığı yıllarda çekilen bir belgeselde; son akrabayı da ebediyete uğurlamadan önce bayram sohbetlerinde; çok defa da hep ilk defaymışçasına gözünde yaşlarla, bu acı anısını evimizdeki süslü sobada yakardı. Zavallı soba yılların anısını, acısını içine almaktan dolmuş demek. Annem kendi kendine yakmaya çalıştı. Olmadı.” ■

“Merhabalar, şu an 7. sınıfa gidiyorum ama yarışmaya katıldığımda 6. sınıftaydım. Bu yarışmadan, Türkçe öğretmenim ve annem haberdar olmamı sağladı. Öykümü yazarken, farklı karakterlerin farklı bakış açılarıyla bir olayı değerlendirmelerini ve her birinin ayrı kişiliklere sahip olmalarını sağlamayı amaçladığım için öyküyü farklı canlıların ağzından anlattım. Ayrıca, olayla ilgili günümüz sorunlarına ve insanların yaşamak için yapmak zorunda kaldıkları kötülöklere de kısaca değinmek istedim. İlk defa böyle bir yarışmaya katıldığım için öykümü yazarken hem heyecanlı hem de yeni bir deneyim edineceğim için mutluydum.

Bu yarışmayı düzenleyen Günışığı Kitaplığı’na, beni bu konuda bilgilendiren anneme ve benden desteğini esirgemeyen Türkçe öğretmenim Sefa Albayrak’a teşekkür ediyorum.”

DOĞANIN DİLİ

İnsanlar, anlaşılması zor yaratıklar. En azından, benim için öyleler. İyileri de var, kötülerini de... İnsanlar hakkında herhangi bir tartışmaya, onlarla ilgili sabit bir düşüncem olmadığı için girmeye çekindim şu âna kadar. Bu düşüncelerle kafamı yorup durduğum bir günde yine komşularım laf kalabalığı yapıyordu. Konuştukları konu her zamanki gibi insanlar hakkındaydı. Kim bilir nereden duydukları söylentilerle insanlara hakaret yağdırıp lanet okuyorlardı. Bazen komşularıma katıldığım ve fikirlerini desteklediğim de olur, onları reddedip fikirlerini yanlış bulduğum da... Ama tabii ki bütün bunları kendime saklıyorum.

Etrafımdakilerin aksine, hiçbir bilgiye sahip olmadığım konularla ilgili yorumda bulunmam. İnsanlar da bu konulardan biri; hayatımda insan gördüğümü hiç hatırlamıyorum ben. Yaşlı bir komşumuz, eskiden yaşam alanlarının ve sayılarının çok daha büyük olduğunu söylerdi hep. Dediğine göre, insanlar yaşam alanlarının küçülmesine sebep olmuş. Söylentilere bakılırsa, yukarıdaki uçurumun üstündeymiş insanlar. Biz, alttaki vadede yaşıyoruz. Herkes her ne kadar, çok büyük olduğunu

söylese de, görebildiğim kısmın haricinde hiçbir fikrim yok zaten dünyayla ilgili.

Sanırım, nasıl biri olduğumu az çok anlatmayı başardım, o yüzden ilk kez insan gördüğüm güne geri dönebilirim. Her sıradan günde olduğu gibi, yerimde dimdik durup zaman harcamaya çalışıyordum. Dallarımı gererek, her zamanki gibi, kuşları üstüme çekmeye çalıştım. Ta ki, çok garip bir olay gerçekleşene kadar.

Değişik bir ip –şu âna kadar gördüğüm en normal ip bir sarmaşıktır– uçurumdan aşağıya doğru sallanmaya başladı. İşte o an, hayatımda ilk kez insan gördüm. Çok tuhaftı. Üstünde tuhaf bir deri vardı, altında da ikinci deri. Yoksa o üstündeki “şey” aslında deri değil mi? Ne kadar da acayip yaratıklar! Her ne kadar bir insan gördüğüme mutlu olsam da onun dış görünüşüne ve kaç derisi olduğuna o kadar kendimi kaptırmıştım ki, elindeki garip aleti gözden kaçırdım. Bir ağaç dalı. Üstünde de tuhaf bir demir var, keskin duruyor...

Kusura bakmayın, bölüyorum! Az önceki arkadaş sanırım insanların deri sayısına kafayı biraz fazla taktığı için buradan itibaren anlatımı ben devralıyorum. Biraz acelem var, o yüzden özür dilirim. Az önce aşağıya ipe inen kişi Vedat. (Bana zamanında yem vermişti, o sırada karısı sayesinde adını öğrendim.) Elindeki alet bir balta, ağaç kesmek için kullanılıyor. Eğer bilmiyorsanız, Vedat aslında tuz ticareti yapıyor. Buraya inme sebebiyle alakalı engin bir bilgiye sahip değilim, sanırım ağaç kesecek. Ama neden burası? İnsanların, gördüğüm kadarıyla, yukarıda bir sürü ağacı var, genellikle şehir merkezindeki büyük binanın etrafında.

Ben bu sorulara cevap ararken, Vedat aşağı indi. Tahminim doğru çıktı; Vedat gün boyu yaklaşık sekiz ağaç kesti. O zaman, insanların pek zeki olmadıklarını düşündüm, Vedat o kadar

odunu yukarıya nasıl taşıyacaktı! Ben öyle düşündüm, ama bir süre sonra ip aşağıya geri salındı. Tek fark, bu sefer ipin ucunda Vedat'ın değil, bir odun kızağının olmasıydı. Vedat odunları kızağa yükledi ve ip yukarı çekildi. Bu olay tam üç kez tekrarlandı. En sonunda Vedat, bu sefer ucunda kızaksız gelen ipe tutunacakken, yerdeki mor çiçeği fark etti. Çiçeği, toprağa bağlandığı kısımla birlikte tümünden alıp, ipe tutundu.

Merhaba, ben Çi! Bu ismi büyük ihtimalle hiç duymadığınızdan, Vedat'ın yerden aldığı çiçek olarak da tanıyabilirsiniz beni. Bu ismi kendime ben yakıştırdım. Çünkü hem "çiçek" kelimesiyle aynı başlangıca sahip, hem de "Çi"nin bir dilde "lezzetli" anlamına geldiğini duymuştum kuşlardan. Lezzetli olmak iyi mi bilmiyorum ama yine de bence bu isim gayet güzel; gerçi şu âna kadar kimse beni ismimle çağırmadı. Ağaçlarla, köklerimiz onlara yetişmediği için iletişim kuramıyorum. Kuşlar da, beni tepenin tam kenarında olduğum için fark etmiyorlar. Sadece bir tanesi beni fark etti ve sanırım, kendisiyle daha önce tanıştınız. (Evet, bana "Çi" kelimesinin anlamını söyleyen oydu.) Kendisi hikâyeyi benim devralmamı istedi, çünkü Vedat beni topraktan söktüğünden beri ona en yakın olan ve onun hakkında en fazla bilgiyi edinebilen benim. Biraz geveze olduğumu kabul edebilirim, hoş görün; bu, ilk kez kendimi tanıtmam olabilir.

Vedat aşağıda ağaç kesmeye başladığında, burası tam bir kaos ortamına döndü. Elindeki baltayı savurmada becerikli olmadığı belliydi, ama sekiz ağaç kesti. Kulağa az gelse de sekiz aslında büyük bir rakam. Ağaçların hepsini endişe kaplamıştı. İnsanlar pek fark edemeyebilir; oysa dikkatli bakarsanız, ağaçların endişeli olduğunu görünüşlerinden, rüzgâra rağmen dallarının ve yapraklarının kasılmasından anlayabilirsiniz.

Vedat beni eline ilk aldığı anda ondan hiç hoşlanmamıştım. O âna dair çok şey hatırlamıyorum, çünkü köklerimiz sökülmiş-

tü ve topraktan besin alamıyordum. Her şey netleşmeye başladığında, yıkık dökük küçük bir gecekonudaki saksıda buldum kendimi. Vedat köhnemiş bir koltukta karısıyla oturuyordu. Ne konuştuklarını çıkaramadım, ama Vedat üzgün görünüyordu. Karısıysa daha çok mutluluğunu gizlemeye çalışıyor gibiydi. Yanılmış da olabilirim tabii, ne de olsa görüşüm hâlâ bulanıktı. Karısıyla her ne tartışıyorsa tartıştı ve bana su verdi. Topraktan suyu iştahla emerken kendime geldiğimi hissettim.

Sonraki gün, Vedat'ın görüldüğü kadar kötü biri olmadığını fark ettiysem de, kestiği ağaçlar için hiç affetmedim onu. Yine karısıyla tartışmaya başlamıştı. Tartışmalarından anladığıma göre, Vedat ağaç kesmeye gitmek istemiyordu ve önceki gün kestiklerinin onlara yeteceğini düşünüyordu. Karısının düşüncesi ise tam tersi yöndeydi. Ona kalırsa, dipteki ağaçları keserek zengin olup çok daha iyi bir yaşam sürebilirlerdi. Vedat'la uzun uzun tartıştı. Bu, çiftler arasında geçen herhangi bir tartışmaya benzemiyordu; çok tehlikeli duruyordu.

Tartışmalardan ve konuşmalardan edinebildiğim ipuçlarından, onların durumu hakkında bazı çıkarımlar yaptım. Özetle, Vedat eskiden tuz ticaretiyle uğraşmış ve bir şekilde işi batmış. Geçimini sağlamak için eşyalarını satmaya başlamış ve sonra da bu hale gelmişler: Yıkık dökük bir gecekondu, eski püs-kü mobilyalar...

Vedat aslında doğayı seven bir adammış. Eski bahçelerinde türlü türlü bitki, sebze ve çiçek yetiştirirlermiş. Ama sonra borçlarını ödemek, yaşam şartlarını düzeltmek için kereste ticaretine girmişler. Bu da iyi gitmemiş, çünkü uçurumun üstünde çok fazla ağaç olmasına rağmen tüm ağaç parkları, korular ve ormanlar özel mülkmüş. Zenginlerin alıp hiç kullanmadığı, kullanırlarsa da şişmiş ceplerini daha da şişiren özel mülklere, Vedat gibilerin girmesi kanunen yasakmış. Bence bu, tamamen bir saçmalık. Neden insanların bazıları açlıktan kıvrılırken diğer-

leri bolluk içinde yaşayıp başkalarına hiç yardımcı olmuyor, değer vermiyor? İnsanların kurmuş olduğu sistem çok saçma, elden geçirilmesi lazım. Konuyu yine Vedat'a getirecek olursak, kendisi her ne kadar doğaya çok değer veriyor olsa da, yaşamını sürdürebilmek için ağaç kesmek zorunda kalmış. Artık onu daha kolay affedebilirim sanırım.

Karısıyla aralarındaki tartışma uzun süre devam etti. Vedat artık bıkmış gözüktü. İsteksizce baltasını sırtlandı ve evden çıktı.

Bir başka gün, yine her sıradan gün gibi, yerimde dimdik durup zaman harcamaya çalışıyordum. Dallarımı gererek her zamanki gibi kuşları kendi üstüme çekmeye çalıştım. Sıradan günlerle bugün arasındaki tek fark, her dakika laf kalabalığı eden komşularımın artık burada olmaması. Dünkü trajedinin ağırlığını kimse üzerinden atamadı.

Ben daha düşüncelerime ayıracak vakit bulamadan, aynı ip yine aşağıya sarktı. Sıradaki ben olabiliyordum, ne de olsa uçuruma "artık" en yakın ağaç benim. İnsan, aşağı indi ve bana doğru yavaşça yürümeye başladı. Sanki yürüyüşünü uzatmaya çalışıyordu, isteksiz bir hali vardı. Önümde durdu ve baltasını hazırladı. Tam savuracağı anda, ona durmasını söyledim. Baltası havada kaldı. Ona tüm bunların nedenini sordum. Önce korkmuş gözüktü, ama sonra anlatmaya başladı. Fakirliğini, paraya ihtiyacını, evini, karısını, yerden aldığı çiçeği, eski bitkilerini... her şeyi anlattı. Tüm kalbimle ondan nefret etsem de, nefretim bir anda söndü. Kendimi onun yerine koydum, o olsam ne yapacağımı hayal ettim.

Yavaştan ona hak vermeye başlamıştım. Ağaç kesmek, onun yaşaması için gerekli olabilir miydi? Bunun doğruluğuna inanmak istemiyordum. O an başka bir ses daha duydum, benden daha gerideki yaşlı komşumun sesini. Vedat'a (İsmi buymuş.)

bunun tek çare olup olmadığını sordu. Bunu yapmayı istemediğini ama zorunda kaldığını söyledi.

O gün akşama kadar bu tartışıldı. Zamanla bütün ağaçlar, çiçekler, kuşlar, tilkiler, bitkiler, yılanlar katıldı bu tartışmaya. Vedat kimseye zarar vermeden, nasıl daha iyi bir yaşam sürebilirdi? Bir cevap bulunmalıydı. En sonunda Vedat, sonraki gün daha uzun tartışabileceğimizi söyledi. Doğruydu, ne de olsa onu evde bekleyenler vardı.

Gün boyu sarkık kalan ipe tutundu ve yukarı tırmanmaya başladı. O an işler yolunda gitmedi. İyice zayıflamış olan ip, Vedat'ın ağırlığına dayanamadı, koşturdu ve Vedat yere düşmeye başladı. Yapraklarımla düşüşünü yavaşlatarak onu yakaladım. Her ne kadar rahatlasak da, onu nasıl yukarı çıkaracağımız bir problemdi. Karısı da, geri dönmeyen kocası için endişelenmiş ve uçurumun kenarına gelmişti. Vedat'ı ağaçlarla konuşurken gördüğündeki şaşkınlığı buradan bile anlaşılıyordu.

Zamanı şimdi miydi bilmiyorum, ama aklıma bir fikir gelmişti. Daha doğrusu, iki fikir... Köklerle tüm ağaçlara planımı söyledim ve sarmaşıkla Vedat'ı sarmaladım. Onu olabildiğince yukarı doğru uzattıktan sonra sarmaşıklarım tükendi. Ancak diğerlerine boşuna haber vermemiştim, onlar da sarmaşıklarıyla Vedat'ı yükseltmeyi sürdürdüler. En sonunda başardık! Vedat yukarıdaydı. Karısının sevinç gözyaşları benim yapraklarıma döküldü metrelerce yukarıdan. Onun da ağaç kesmekten pişmanlık duyduğu belliydi. Son olarak, Vedat'a diğer harika fikrimi açıkladım.

Merhabalar, ben hikâyenin başlarındaki kuş. Az önceki ağacın Vedat'a verdiği fikir, meyvelerdi. Ağaçları kesmek yerine, onların meyveleri toplanabilirdi. Bu fikir sonraki gün gerçekleştirildi. Yaklaşık iki günde bir, Vedat veya karısı aşağı inip meyve topladılar ve onları sattılar. Böylece ekonomik durumları epey-

*Tesadüfen karşılaştığı
bir ağaç üzerinden doğa
sevgisini anlatabilmesi,
kentli gözüyle doğayı
gerçekçi bir tarafsızlıkla
aktarması nedeniyle...*

Zeynep Alya Yıldız

7. sınıf öğrencisi
İstanbul, Ata Ortaokulu

ce iyileşti. Kendilerine yeni ev, eşyalar ve bahçe aldılar. Bunların hepsini, doğayla iyi ilişkileri sayesinde elde ettiler. Eğer ağaç keserek devam etselerdi, buradaki ağaçlar tükenecekti. Dolayısıyla gelirleri de tükenirdi. Oysa meyveler her mevsim yenilenen, tükenmez bir kaynaktır. Vedat ve ailesi, o günden sonra bizlerle birlikte güzel bir hayat kurdular. Yok ederek değil, seyerek... ■

“Hepimiz bitkilerin canlı olduklarını biliriz. Doğarlar, yaşarlar ve ölürler; tıpkı bizler gibi... Peki, sadece bu mudur canlılık kriteri? Doğa duyamaz mı sizleri, dinleyemez mi kuş seslerini? Veya bir meşe ağacı?.. Hissedemez mi rüzgârın esişini, anlayamaz mı dostluğun önemini?

Çoğumuz bitkileri kapalı birer kutu olarak görüyoruz, fakat hiç denediniz mi o kutuyu açmayı? Veya bir kere olsun merak ettiniz mi içindeki gizemi? Kimi korktu da açmadı o kutuyu, kimi umursamadı, kimisi de önünden geçip gitti. Ancak, küçük bir kız farklı gözlerle baktı kutuya, yavaş adımlarla yaklaştı. O minik elleriyle inceledi kutuyu, saf bir heyecanla da kapağını araladı. İşte küçük kızla yaşlı meşenin dostluğu, hiç kapanmayacak bir kutuyla başladı...

Destekleri için öğretmenlerime ve aileme çok teşekkür ederim.”

NEŞE PALAMUDU

Saatlerdir gözkapaklarım sebepsiz bir direniş içindeydi. Uyuyamıyordum. Belki de dakikalardır evden yayılan bu tarih kokusu beni uyutmayan... Yılların yaşanmışlığını bir gecede solumak olmazdı. Aile yadigârı evimiz, hatıraları kaldıramıyor, hepsini omuzlarıma yüklüyordu. Aslında bundan pek rahatsız sayılmazdım. Sadece, azıcık dinlensem hiç fena olmazdı. Ama uykum kaçmıştı bir kere, geri gelmesi çok zordu. Yorganımı yavaşça kenara itip yataktan kalktım.

Etraf sessizdi. Sessiz ve karanlık... Gözlerim karanlığa alışınca kolilerin arasından pencereye doğru yavaşça ilerledim. Dışarı ne kadar da masalsiydi! Adeta masallardan fırlayıp heyecanını kaybetmeden önüme serilmişti.

Hızla pencereyi araladım. Hava hiç alışık olmadığım bir şey kokuyordu, aynı şey gibi... Kar! Akşamüstü bütün köy, uçsuz bucaksız bembeyaz bir yorganla örtülünce, sevenleri tarafından tembihlenmişti: "Sakin üşütme!"

Sarı sokak lambalarının o cılız ışıklarını da söndürmüştü kar taneleri. Usul usul süzülerek toprakla buluşmaya devam ediyor-

lardı. Çok hoş ama soğuktu... Rüzgâr her esişinde parmaklarımı ısınyordu. Pencereyi sertçe kapadım. Daha şehirden geleli bir gün bile olmamış konuklara böyle mi davranılırdı?

Özlemle yatağıma baktım. Rüzgâr, koşarak kaçmaya çalışan uykumu son anda yakalamıştı. Bir dolu labirent geçmek, yatağına girmek lüzumsuzdu. Hevesle yerleştirmeyi beklediğim kolilerimden birinin üstünde, tarih kokusunu hiçe sayarak rüyaların kapısını çalmak en mantıklısıydı.

Güneşin o sıcaklık gıdıklamasıyla sabaha araladım gözlerimi. Ne kadar da parlaktı ışıkları, uyanmamak ne mümkün! Heyecanla ayaklandım ve eve göz gezdirdim. Geldiğimizden beri dikkatle inceleyememiştim emektar yuvayı. Çok eskiydi, duvarları mağaralardaki resimler gibi motiflerle doluydu. Kim bilir ne anlatıyorlardı geleceğe?

Evet, gerçekten tarih kokuyordu ev. Ben hiç rahatsız değilim bu durumdan. Heyecan vericiydi. Geçmişin o zorlu yıllarını bir nefeste soluyabilmek ne büyük bir nimetti.

İçinde ne olduğunu, açmadan anlayamayacağınız bir sürü koli vardı yatağımın yanında. Kiminde giysilerim, kiminde anılarım, kiminde sessiz yoldaşlarım kitaplar... Odada daha fazla kalamadım, kızarmış ekmeğin kokusuyla çaydanlığın fokurtusunun dayanılmaz dansı beni kahvaltıya çağırıyordu.

Kahvaltı için annem, belki de buradakilerin bir kere bile tatmadığı yiyecekler hazırlamış, bizi bekliyordu.

Uzaktan bile gören hemen anlardı şehirden geldiğimizi. Evle büyük tezat oluşturuyorduk. Biz oldukça yeniydik, evse oldukça eski. Dedelerimizden kalmaydı sonuçta. Her köşesine yaşanmışlıklar sinmişti. Burada fazla kalamayacaktık zaten, hem evimizin tadilatı bitsin hem de bize değişiklik olsun diye gelmiştik.

Yavaş yavaş toplandık ve sofraya oturduk. Annem, babam, kardeşlerim, ben... Hepimizi bir masa etrafında toplayan daha

güzel ne olabilirdi ki! Bir yandan yemeğimizi yiyor, bir yandan da sohbet ediyorduk. Ama ne zaman pencereden dışarıyı görsen, beyaz yorganın üstüne uzanma isteğiyle içim içime sığmıyordu. Çatalım tabaktaki son zeytine uzandı ve... artık kimse beni tutamazdı. Sofradan yavaş yavaş kalkan ev ahalisine aldırış etmeden hızla hazırlandım ve dışarı attım kendimi.

Dışarıyı büyüleyiciydi. Her taraf bembeyazdı, sanki bir pamuk tarlasıymışçasına... Güzel ve soğuk... Bu kez rüzgâr, eldivenim sayesinde parmaklarımı ince tınısıyla kemiremiyor, bere-min altından fırlamış olan saçlarımla yetiniyordu. Emin ve derin izler bırakarak ilerliyordum köy yolunda. Kar bütün sesleri yutmuş, benden bir ses çıkmasını sabırsızlıkla bekliyordu. Adımlarımı sessiz bir şekilde sürdürdüm.

Sonunda ulaşmıştım meşhur taş köprüye, tüm zarafetiyle karşımda duruyordu. Eski ama dayanıklıydı. Kim bilir kaç kuşaktır buradaydı? Köprüye adımımı atar atmaz aynı kokuyu aldım. Koca bir tarih geçmişti köprünün üzerinden; altından akan nehir kaç anıyı alıp uzaklara götürmüştü, kim bilir? Yılların nehri tüm hızıyla koşturuyor, neye çarpsa içine katıp yola devam ediyordu. Acımasızca... Bir kez olsun durmadı bana merhaba demek için... Yolum uzundu, gitmem gerekiyordu.

Başımı kaldırdım ve onu gördüm. Kocaman, ulu bir meşe ağacı. O kadar büyük, o kadar etkileyiciydi ki!

Heyecanla yaklaştım. Dalları oldukça sağlam görünüyordu. Yavaşça dokundum. Rüzgârla salınan yaprakları aniden durdu, bekledi. Bu çok hoşuma gitmişti, beni anlıyordu, bunu hissedebiliyordum. Rüzgâr, köprü... Hiçbirini düşünmüyordum. Yalnızca hevesle meşenin dallarına tırmanmak istiyordum.

Tırmanışa başladım. Heyecan vericiydi, bu dondurucu soğuga rağmen sıcak hissediyordum kendimi. 'Acaba düşer miyim?' korkusu olmadan tırmanıyor, her yaprağını tek tek okşuyordum. Zirvesine ulaştım. Daha fazla dal kalmamıştı, ne yapacağımı bi-

lemez halde etrafıma bakındım. Meşe bana, "Endişelenme!" dercesine sarıldı yapraklarıyla. İşte, o zaman etrafıma bir daha bakındım. Neşeli kar taneleri toprağa düşmeden beni selamlıyor, köy tüm ışıltısıyla bana göz kırpyordu. Manzara, yıllarca hayallerimi süsleyecek kadar büyüleyiciydi. Ve ben, sanki kırk yıllık dostumun sırtındaymışım gibi güvende hissediyordum kendimi. Birdenbire saatimin o kulağı tırmalayan sesini işittim. Beni hayal dünyasından uyandıran o keskin sesi... Meşeye, "Görüşürüz," bile diyemeden, gerçekliğin kapısını çalmaya koştum.

Eve döndüğümde hava kararmıştı. Kuzinede çıtırdayan odunun sesi insana dertlerini unutturuyordu. Sofraya oturduk. Yavaş yavaş lokmalarımı boğazımdan mideme uğurladım. Uyku bastırıyordu. Yoğun tarih kokusunu soluyarak odama girdim.

Emektar yuvamıza tüm kalbimle seslendim: "İyi geceler." Şimdi, rahatça rüyalarımı oyun oynayabilirdim.

Sabah, ahşap pencereimin pervazından giren rüzgâr, burnuma çam ormanlarının ferah kokusunu getirmişti. Çok neşeliydi, odada koşturup duruyordu. Bense onu odamda kolilerin arasında tek başına oynamaya bırakıp, kahvaltıya koştum. Kahvaltıda bir tek kuş sütü eksikti. Sanırım, köy yaşamına hâlâ uyum sağlayamamıştık, şehirdeki gibi kahvaltılar yapıyorduk. Olsun, biz de alışacaktık elbette. Herkes iştahla kahvaltısını ediyor, oysa ben ağzımdaki lokmaları geveleyip duruyordum. Aklım hep meşede idi.

Anneme kahvaltı için teşekkür edip koşarak çantamı almayı, odama geçtim. Evdekilerin şaşkın bakışlarını ardımda bıraktığıma adım gibi emindim.

İçeri girdiğimde rüzgâr gitmiş, arkasında dağınık bir oda bırakmıştı. Kitabımı çantama atıp fırladım. Evdekilere, "Görüşürüz!" dedim ve kendimi tahta sokak kapısının önünde buldum.

Uçarcasına taş köprüye ulaştığımda, "Merhaba," ile yetindim ve hızla köprüyü geçtim. "Dönüşte uğrarım."

Kardelenler karın altından başlarını göstermeye başlamıştı. Çok tatlılardı ama duramazdım. Meşe beni bekliyordu.

Heyecanla meşeye koştum, bir dost sıcaklığıyla gülümse dim. Yaprakları bana cevap veriyordu, anlamak çok kolaydı. Yanına çömeldim ve boynuma sıkıca doladığım atkımı yere serdim. Çantamdan kitabımı çıkarıp atkının üstüne oturdum. Sessiz, huzurlu bir yerde kitap okuyup sözcüklerle buluşmak hayallerimin bir köşesindeydi. Kar yağıyordu ama sıcacıktı içim, ıslıl ıslıl parlayan bir güneş gibiydi.

Meşenin altında öyle kitabımı okurken bir şey süzüldü sayfalarımın arasına. Bir yaprak, meşenin yaprağı... Sıradan bir yapraktı belki ama yine de ilgisini çekiyordu insanın işte. Damarları... Sanki her damarından ayrı bir hızla akıyordu kanı, ayrı bir incelikle, ayrı bir özenle... Küçücük bir yaprakta ama o küçücük yeşilliğin içinde, sokak sokak arasanız da bulamayacağınız bir neşe saklıydı. "İlkbahar geliyor!" diye bağıyordu; ancak kimse, hiç kimse bakıp da göremiyordu bu muştuyu. Herkes takvim yapraklarında arıyordu bu haberi...

Yaprağı özenle sayfaların arasına sıkıştırıp kitabımı kapattım. Ardından meşeye kocaman sarıldım ve akşamın soğukluğunda tüm sıcaklığımla eve doğru yola koyuldum.

Kış sessizce hâkimiyetini kaybederken, ilkbahar ele geçirmeye hazırlanıyordu doğanın uyanışını. Köyün üstündeki beyaz yorgan yerini yemyeşil bir örtüye bırakıyordu. Dışarısı tüm güzelliğiyle taze toprak kokuyordu. Kır çiçekleri nemli toprağın altından başlarını uzatıp etrafa bakınıyor, tebessüm saçıyorlardı.

Evin kapısını açtığımda, annem, babam ve kardeşlerim sağa sola koşuyorlardı. Geldiğimi bile fark etmediler. Ne olduğunu uzun süre anlayamadım. Telaşla tüm eşyaları kutulara tıkıştırıyor, büyük küçük demeden her şeyi topluyorlardı. Seyirci kalmaktan sıkılıp oyuncu olmaya karar verdim.

"Neler oluyor, ne bu telaşınız?" Sesim incecik ve titrek çıkmıştı. Tekrarladım.

Kardeşim mutlulukla, "Gidiyoruz artık bu köyden, evimizin tadilatı bitmiş," dedi.

Şaşkındım, sadece şaşkın... Bu kadar çabuk muydu? Kafamda tek bir ses yankılanıyordu: "Gidiyoruz!" Herkes çok mutluydu, ben niye sevinemiyordum? Evimize geri dönecektik, ama bir şeyler eksik kalacaktı benim için. Nerede kitabımı okuyacaktım, hangi yaprağı kitabımın arasına sıkıştıracaktım, hangi dostumun sırtından eşsiz bir manzarayı izleyecektim?.. Burada uzun süre kalmayacağımızı en başından beri biliyordum, ama yine de derin bir hüznün kaplamıştı içimi. Herkes çok sevinçliydi, ne olurdu tatsızlık çıkarmasam sanki!.. Madem bu kadar çabuk gidecektik, niye gelmiştik?

Evdekilerin meşesi yoktu tabii, beni anlamaları imkânsızdı. En azından meşeyle vedalaşmalıydım. Tam da o sırada rüzgâr girdi pencereden içeriye. Mutsuzluğumu anlamış, kendince nesellendirmeye çalışıyordu beni. Arkamı döndüm, rüzgâra hiçbir şey söylemeden odadan çıktım. Annemler hâlâ toparlanma telaşındayken, usulca sokak kapısını araladım ve kimse, o ilkbaharın çiçek kokusunu içine çekmeden kapıyı arkamdan sessizce kapadım.

Hava ılıktı, oysa ben sıcaklığımı kaybetmiş, üşüyordum. Hızla meşeye vardım; "Gidiyoruz," dedim. Konuştukça canım yanıyor, içim acıyordu. Kelimeler boğazımda düğümleniyor, buna rağmen meşe hiçbir tepki vermiyordu. Anlayamıyordum... Tabii ki, meşeden konuşmasını beklemiyordum, ama bir yaprak, bir kıpırtı için yanıp tutuşuyordum. Beni anladığına dair son bir işaret bekliyordum ve o, cansızmışçasına kıpırdamadan öylece duruyordu.

Yaklaştım, ona titreyen ellerimle dokundum. Hayır, meşenin yaprakları rüzgârın hoyrat esintisiyle salınmaya devam ediyor-

du. Orada daha fazla kalamazdım. Son bir kez baktım ona ve gözlerimi ümitsizce geri çevirdim. Ben onun için akşamın karanlığında çıkıp gelmişim, ama o beni anlamıyordu.

Kimse yokluğumu fark etmeden eve döndüm. Kalbim kırılmıştı. Yatağıma girdim ve yastığımın üstündeki minik su damlalarına bakarak uykuya daldım.

Saatın tıkırtısıyla neşe içinde gözlerimi açtım. Fakat gerçekliğin acısıyla karşılaştığım an, üzüntü tüm bedenimi ele geçirdi. Ama hayır, üzülmecektim, kızgındım sadece. Evet, umutsuz ve kızgın. Annemin neşe dolu sesiyle irkildim, yataktan kalktım. Sesi ne kadar da canlıydı, şehir hayatını özlediği belliydi.

Herkes hazırlanmış, beni bekliyordu. Evden çıkıp arabaya doğru yürümeye başladım. Hava oldukça ısınmıştı, rengârenk kelebekler çiçeklerin etrafında tur atıyordu.

'Belki de fazla umutlandım meşe hakkında, belki de beni anlamıyordu bile,' diye düşünceler kafamın içinde dolanıp dururken bir şey düştü önüme. Ne olduğuna bakmak için eğildim ve... Yerde bir palamut duruyordu. Neşe palamudum yüreğinin bir parçasını benimle paylaşmıştı. Ve minik palamut sıcacıktı... ■

DİKKATİ ÇEKEN ÖYKÜLER

Zeynep Cemali Öykü Yarışması
2021 Seçici Kurulu'nun
yayımlanmaya değer
gördüğü 7 öykü.

Ahmet Etka Damar

6. sınıf öğrencisi

İzmir, Güzelbahçe Vali Kazım Paşa Ortaokulu

SAKSIDAKİ SON PAPATYA

Çoğu insanın sevmediği ve genellikle akıllarda istenmeyen anılar bırakan o beyaz bina. Çılgın sedye koşuları, iyi haber bekleyen uykusuz insanlar, stresli bağışmalar, yaşam destek ünitesinden gelen kalp atış sesleri, maskeli gergin doktorlarla hemşireler, ürküten ambulans sirenleri ve hasta çilesiyle sıradan bir hastane işte.

Ankara’da, bir gece yarısı tikanıp, apar topar acile götürülen kronik astım hastası çocuk, gözlem odasında uzandığı yataktan zorlukla doğruldu. Güçlü beyaz floresan ışığı, çocuğun bitkin yüzünü aydınlatıyordu. Doktorla hararetli hararetli konuşan anne babasını anlamaya çalışan çocuk, sonunda pes etti ve başını sert yastığa dayadı. Kıpkırmızı olmuş gözleri, uzaklaşan doktordan kötü haber aldığı anlaşılan yıkılmış anne babasını zorlukla seçiyordu.

“Doktoru duydun. Eğer oksijen makinesine bağımlı yaşamamı istemiyorsak,” dedi baba, “Yunus’u onun yanına göndermekten başka çaremiz yok.”

“İyi de, Yunus daha önce bizden hiç ayrı kalmadı ki! Henüz

on yaşında,” diye karşılık verdi anne.

Elinin tersiyle gözlerini ovuşturan baba düşünceliydi. “Yunus’u yollar, evi toplayıp biz de ardından gideriz.”

Anne bu hasta bakım odasının cam kapısına çevirdi gözlerini. “Uyanmış, haydi gel!”

Karadeniz’e bakan o koskocaman dağ, eski neşesinde değildi artık. Çünkü üstünü bir yorgan gibi saran orman, büyük oranda yok olmuştu. Kuş türküleri, yerini yaşamın yorucu gürültüsüne bırakmıştı. Meltemin hüznünlü melodisi sarmıştı her yeri.

Dedesiyle uzun bir yolculuğun ardından, kasabalaşmaya yüz tutmuş bu köy evine gelmişti küçük Yunus. Bir hafta olmuştu hastaneden taburcu olalı. Elindeki küçük saksıya büyük bir özen göstermişti yol boyunca. Babası Berkan Bey ve annesi Hanife Hanım’ın hediye ettiği üç çiçekli bir papatya saksısıydı bu.

Zahmetli olsa da yolculuk bir nevi kaçıştı onun için. Sadece soğuk hastane odasından ya da kirlili şehir hayatından değil, o büyük felaketten kaçış. İnsanların her zaman sözde kalacağını düşündükleri, hiç yaşanmayacağını sandıkları o acı gerçekten kaçış. Zaten sonlar hep böyle olmaz mıydı? Bir anda ve acımasızca.

Evde yaklaşık iki saat dinlendikten sonra, bu küçük oğlanla ihtiyar adam, çoraklaşmış toprağın üstünde ağır ağır yürüyorlardı. Önüne geldikleri küçükçe binadan içeri girdiler. Neşesi kaçmış küçük bir köy kahvehanesiydi burası.

“Hoş geldin, Ömer Ağabey!” dedi bir adam, çay bardağını yavaşça masaya koyarken.

Dede otoriterliğini bozmadan kahvehanenin girişinden içeriyi süzdü.

“Hoş bulduk, muhtar!”

Kahvede oturan birkaç adamla da selamlaştıktan sonra, Yunus’la birlikte boş bir masaya oturdu.

“Torun da gelmiş, haydi gözün aydın!” dedi bir başkası. Gülen yorgun gözleriyle çocuğa bakıyordu.

“Ee, biraz da biz gülelim!” dedi dede.

Bir süre sonra o ani gürültü, sessizce çalışan televizyona yöneltti gözleri.

“Açıklama başlıyor,” dedi kahvehaneci. Hızlıca televizyon kumandasını aldı ve sesi yükseltti.

Herkes can kulağıyla haberi dinlemeye başladı.

“*Dünyayı saran küresel ısınma küresel bir felakete dönüştü, sayın seyirciler! Solunum hastalıklarına bağlı ölümlerde büyük artış yaşanıyor,*” dedi sunucu. Sesi oldukça telaşlıydı. “*Mevcut duruma direnen Kanada, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi son birkaç ülke de olağanüstü hal ilan etti. Güney Amerika’daki yağmur ormanlarının artık tamamen yok olduğu da gelen haberler arasında. Bilim insanları arı popülasyonunun dünya genelinde yüzde bire kadar gerilediğini bildiriyorlar.*”

“Arılar!” dedi Ömer Dede. Bir zamanlar ilerideki büyük dağda yetiştirdiği arıları hatırladı. Gözleri doldu.

Yunus kaşlarını kaldırdı. “Yoksa...” diye ürperdi. Einstein’ın arılarla ilgili teorisi geldi aklına: *Arılar yok olduktan sonra Dünyanın yalnızca dört yıl ömrü kalacak.*

Ahşap evin penceresinde duran saksıdaki üç papatyasından biri işte tam da Yunus içinden, *‘Korku bazen çok daba kötüdür acıdan,’* dediği sırada soluverdi.

Gece olmuş, güneş farklı yerlere umut olmaya gitmişti bu kez de. Yaşlı adam derin bir nefes verdi. Üzüntüsü kırışmış yüzünden okunuyordu. Zoraki bir ses tonuyla konuşmaya başladı torunuyla.

“Baban bana senin her şeyi bildiğini söyledi Yunus. Doğa yok olmak üzere, ne acı ki. Milyonlarca insanda olduğu gibi sendeki solunum hastalığının nedeni de bu, biliyorsun. Böylesine büyük bir felaket, küresel kriz oluşturdu maalesef.”

Duyduğu bu üzücü gerçeklerden sonra, Yunus bir süre, saksıda kalan iki papatyaya bakarak kendini avutmaya çalıştı. Yüzünde beliren zoraki gülümseme, yarına dair umut ve hayallerinden kaynaklanıyordu. Tıpkı, tam da o sıralarda biricik oğullarına kavuşma hayaliyle Artvin’e doğru yol alan Berkan Bey ve Hanife Hanım gibi. Birkaç saat sonra Ömer Dede ve Yunus’a sürpriz yapacaklardı.

Ay ışığının aydınlattığı saksıdaki ikinci papatya da aniden uzanıverdi toprağa. Tıpkı, küresel ısınmanın bir başka kurbanı olarak birkaç dakika önce otoyola devrilen dev kuru ağaç gibi.

“Başınız sağ olsun, Ömer Ağabey,” dedi adam, dolan gözlerini silerek.

“Dostlar sağ olsun, muhtar!” diyebilirdi Ömer Dede. Konuşmakta zorlanıyordu.

Gözleri kan çanağına dönmüş yaşlı adam, köy meydanından eve doğru hüzünlü bir şekilde yürümeye başladı. Kuruyan bir ağacın, hareket halindeki elektrikli otomobillerinin üstüne devrilmesiyle oğlu Berkan Gökçe ve gelini Hanife Gökçe’nin vefat ettiği haberini almıştı dün gece yarısı.

O sırada Yunus, duyacaklarından habersiz, soğumuş evi ısıtmak için odun almak istedi sobanın hemen yanındaki kasadan. Odunların yanındaki eski tarihli gazete ilişti gözüne: *“Tuz Gölü artık tamamen yok oldu. Van Gölü’nün su seviyesi ise yarı yarıya düştü.”*

Ömer Dede evin kapısından içeri girdi. Acı haberi vermek için yavaşça konuşmaya başladı. Yunus, solan ikinci papatyaya bakıyordu istemsizce, dedesini gözyaşları eşliğinde dinlerken. Birden nefes almakta zorlanmaya başladı, göğsü hızla inip kalkıyordu. Acıyla geçen şuncacık yaşamı bulanıklaştı. Dedesinin konuşması eşliğinde, hüzünlü gözlerinde saksıdaki son papatyası tütüyordu.

“Bari sen beni bırakma!” dedi yanan yüreği.

Tüm ülkede, hatta tüm dünyada televizyon başındaydı insanlar. Hepsi de kapkaranlık dünyalarına ufaklık bir ışık bulma umudu taşıyordu. Aynı anda, dopdolu kahvehanedeki yaşlı adam, kalabalıktan çıkan sesler eşliğinde karşılık verdi muhtara.

“O gelmek istemedi.” Üzüntülüydü. “Biliyorsun, bugün...”

Muhtar başını sallayarak cevapladı Ömer Dede’yi. Tam konuşacaktı ki... “Açıklama başlıyor, sesi açın!” diye bağırdı yan masadan bir adam. Kahvehanedeki herkes televizyona yöneldi.

“Evet, değerli izleyiciler! Dünya Sağlık Örgütü’nün açıklaması şu an ulaştı elimize.”

Oldukça sıcak bir günün günbatımına doğru, ağlayarak dağa tırmanıyordu çocuk. Hıçkırıkları dağda yayılıyor ve anlamsızca onu tekrar buluyordu sonra. Bir süre yürüdü, yoruldu ve toprağa oturup sessizce ağlamaya devam etti.

O sırada televizyondaki ses, *“Tüm dünyada bu yasa uygulanacak ve yasaya kesinlikle itiraz edilemeyecek,”* diyordu.

Yunus tekrar kalktı ve yürümeye devam etti. Anne ve baba- sı aklından çıkmıyordu.

“Yeniden Yapılanma’ adı verilen uygulamaya geçilecek ve dünya iyileştirilecek,” dedi televizyondaki sunucu.

Hıçkıra hıçkıra içini döküyordu Yunus. Çünkü bugün, o kahredici günün yıldönümüydü. Hüznünü dışarı vuruyor ama cevap alamıyordu.

“Ve değerli seyirciler, işte bize umut veren bir haber daha. Bugün, Mars ve Ay’a kalıcı olarak giden beş roket dolusu insan daha Dünya’ya geri döndü.”

Yunus yutkundu. Kendini kontrol etmeye çalıştı. Ama bu hüznü kaldıramıyordu minik yüreği.

“Salgın hastalıkların aşuları herhangi bir ücret alınmaksızın tüm ülkelere dağıtılacak. Ve son olarak... Bir dakika, sayın

seyirciler! Şu anda bize ulaşan habere göre...”

Yunus durdu. Sakinleşti. Ağlamanın yararı yoktu. Tepeyi tırmanmaya devam etti. Bir yandan da kendine kızılıyordu. “Niye ümit ediyorum ki ben! Açmayacak şu papatya!”

Birden dedesinin yüksek sesiyle irkildi. “Yunus! Yunus!”

Yaşlı adam onca yolu hızla gelmişti. Soluk soluğaydı.

Sevinç türküleri, kahvehaneden fırlayan insanlar, kucaklaşan küsler, helalleşen dostlar ve daha pek çok mutluluk belirtisi, sadece Artvin’in bu küçük köyünde değil, Türkiye’nin, hatta dünyanın dört bir yanındaki benzer görüntülerdendi.

Bir süre sonra o küçük çocuk ve yaşlı adam çimenlerin üstüne çömeldi. Mutluluk gözyaşlarıyla ıslanıyordu toprak. Köy meydanındaki davulların sesi onlara kadar ulaşıyordu. Dede torun sarılmışlardı birbirlerine. İşte tam da o sırada, göremeyecekleri kadar ötede açmış bir papatyanın üstüne küçük bir arı konuverdi.

Duyduğuma göre, yıllar yıllar sonra tam da oralarda her bahar büyük bir papatya tarlası açarmış. Yunus’un son papatyasını diktiği yerde.

Hayal kurmayı bu kadar güzel kılan, aslında arzulanan şeyin gerçekleşmeyecek kadar özel olması değil midir biraz da? ■

Ayşe Damla Önal

7. sınıf öğrencisi

Aydın, Özel Söke Amerikan Kültür Koleji

BEN BİR YÖRÜK KIZIYIM

Ben bir yörük kızuyım. Evet, yörük; göçebeydik biz. Bir kara çadırımız vardı. Ben ve kardeşlerim orada doğmuşuz, o çadırda büyüdük. Köpeklerimiz vardı; ineklerimiz, koyunlarımız, tavuklarımız vardı. Beş yaşındayken, beş inek baktım ben. Büyüdüm yer bir dağ başıydı, etrafımız ormanlarla derelerle kaplıydı. Dört kardeşlik biz. En büyükleri bendim. Adım Elif.

Ablam daha 10 aylıkken ölmüş. Ondan pek bir sonra annem bana hamile kalmış. Ama ablam gibi, bana da bir şey olacağından korkmuş. Bu yüzden annemi bir köye sokup kapı kapı dolandırmışlar. O zamanlar çocuğa bir şey olmasın diye öyle yapılmış. Kapıyı açana nereden geldiklerini, nereye gittiklerini anlatıyorlar. Kapıyı açan da bir boncuk yahut yarım bir ekme veriyormuş. Böyle böyle yedinci kapıya gelmişler. Kapıyı tıkladılar, açanla konuşmuşlar. O evdeki adamın adı Kadir, hanımının adı da Emine imiş. Adam demiş ki: “Bu çocuk kız olursa adını Emine, erkek olursa Kadir koyun.” Son kapıyı bu kapı. “Tamam,” deyip çadıra dönmüşler. Ben kız olmuşum, babam da adımı Emine koymuş. O sıralar halam vefat ediyor

16 yaşında. Babam benim adımı bir de Elif koyuyor. Ama nüfus cüzdanına sadece Emine geçiriyor. Ben yine de Elif kalıyorum. Aslında bilmiyordum adımın Emine olduğunu. Çok sonra öğrendim.

Biz daha iki kardeşken, babamın asker arkadaşları gelmişti bir gün. Alaşehir’den gelmişler. Babam onlara kuzu kesti. Bizi de oturttu ağacın dibine, “Bekleyin burada,” dedi. Hiç kıpırdamadık biz oradan. Heykel kesildik adeta. Misafirlerin gitmesine yakın, yanımıza geldiler. Babamın arkadaşı uzun uzun süzdü beni. Sonra babama döndü; “İbrahim,” dedi. “Kızı okut, kız. Erkekler sokak süpürür ama kızlar süpüremez,” dedi. Daha çocuktum. O akılla anlamadım amcanın ne dediğini. Ama artık büyüdüm. Boş zamanlarımda aklıma gelir oldu. Keşke babam o amcaı dinleseymiş. Babam beni okula göndermedi. Bu eksikliği hayatımın her ânında duydum. En azından bir iki yıl gönderseydi, Kiraz’a indiği zaman yarım sene gönderseydi.

Sabah yine Çilli’nin kulak delici sesiyle uyandım. Kalktım baktım, annem ekme edivermiş. Biz uyanmadan evvel yapmış herhalde, çünkü sermiş ekmekleri yere. Sonra annemin sesini duydum; “Çocuklara ekme yediriver Eşe,” dedi. Eşe Emmi geldi, bize birer parça ekme verdi. Ah, ne lezzetliydi o ekmekler! Zaten buğdayını biz etmiştik, değirmende babam ezdirip un yapmıştı.

Kardeşlerimle ekme yerken, arkalardan başları sarılı kadınlar geldi. Okuya okuya çadırın dibine yaklaştılar. Eşe Emmi, bir ekmeği ortadan böldü, kadınlara paylaştırdı. Ben ürkmüştüm kadınlardan. Yüzlerindeki gülümseme, gülümseme değil; sadece dudaklarını yukarı kıvrımışlar, sevimli görünmeye çalışıyorlar. Yüz ifadeleri sanki seni soyup soğana çevireceğim, der gibiydi.

Ben onları yandan yandan süzmeye dalmışken, annem bir anda çıkageldi ve bağırdı: “Seni bilmem neyim çingene! Defol

oradan bakam!” Annem epey kızgındı.

Ese Emmi araya girmeye çalıştı: “Dur Dudu, ekmek verdim, yesinler, açtırlar; bize bu yakışır.”

Annem kararlıydı, böyle zamanlarda ona buna aldırılmazdı. “Çingenenin alacağı yarım ekmektir! Defolun buradan!”

Çingeneler içeri alınmayacaklarını anlayınca yavaşça uzaklaştılar. Annem bize döndü: “Böyleleriyle bu şekilde uğraşmak gerekir... Hadi siz de kahvaltıyı bitirin; Elif, koyunların başına geç.”

Başımı hızla salladım ve ekmeğimin son lokmasını da bir çırpıda yuttum. Kepineğimi (kepenek), azığımyı aldım; koştum koyunların yanına. Gökyüzüne varan dağların, hiç kurumazcasına akan derelerin, sonsuzluğa uzanan çayırın yanından geçtim, vardım koyunların yanına.

Koyunları yemyeşil bir yerde otlatıyordum, ne kadar gezerlerse sütleri o kadar tatlı oluyordu. Yeşilliğin bittiği yerde bir alaca kür (sık orman) vardı. Yakınlarda da bizim çavdar tarlamız. Benim işim, koyunları oradan uzak tutmaktı. Onları hizaya soktukten sonra vardım bir ağaç dibine oturdum. Otururken bir de baktım, bir keklik arkasından yavrularını sürerek geliyor. Beni gördü, gördüğü an kaçtı. Yavruları da görünmez oldu resmen. Yoklar. Ararken iki tanesini buldum. Aldım koynuma eve götürdüm akşamleyin. Çadırın yanına koydum, “Durun burada!” dedim. Ama dururlar mı? Ben topluyorum, onlar kaçıyor; onlar kaçıyor, ben topluyorum. Sonunda pes ettim.

Çadıra girdim. Orada Ese ile annem oturmuş konuşuyorlar.

“Ese, aşağı köyden haber geldi, bizim çingeneler, çocuğunu okuyayım diye diye soyulmadık ev bırakmamışlar. Ben demedi miydin, bunlar dev karısından beter diye?”

Konuşmaları duyunca, ‘Annem iyi ki kovmuş onları,’ diye geçirdim içimden. Ese’ye de kızdım. Neden ekmek verivermişti onlara sanki?

O sıra annem bana seslendi: “Kızım, otursana, ne diye ayakta bekliyorsun?”

Onu duyunca hemen yanına çömdüm. “Anne, bugün keklik gördüm amma beni görünce yavrular saklandı, hiç bulamadım. Ne ettiler de kayboldular bir anda?”

“Elif, onlar ağacın başından dökülen kazellerin (kuru yaprak) üstüne çömmüşlerdir, orada onların renginden görmemişsindir.”

Sabah yine Çilli’nin kulak delici sesiyle uyandım. Evet, her sabah böyle uyanıyorum.

Yemeğimi yedim. Tam koyunların yanına gideceğim, bir hasta kardeşim var Yakup, yanına geldi. “Aba, aba” dedi, “bugün ben de seninle koyun gütmeye geleceğim.”

“Gelme, bugün yağmur yağacak,” dedim.

“Yok,” dedi. “Yağsın, ben puçumla (saçaklı ipek örtü) başımı örterim, dururum.”

O gün onunla gittik yollardan, vardık koyunların yanına. Ağacın altına kurulduk. On dakika geçmeden yağmur başladı. Kendi çemberimle onu sırtıma bağladım, kepineğimi üstüme geçirdim, başlığıyla da başımızı örttüm. Tüm gün öyle gezdik onunla. Kepinek su almazdı, üstümüze üstümüze yağmur yağdı ama ıslanmadık. Durmadan sorardı; “Aba, yoruldu mu? Aba, yoruldu mu?” diye. “Yorulmadım,” derdim. “Hiç yorulmadım.” Onunla böyle akşama kadar vakit geçirdik. Koyunları çok sevdi. Onlara bakıp bakıp gülerdi. En sevdiğim kardeşimdi Yakup. O akşam eve döndüğümüzde bile gülümsemelerimiz silinmemişti.

Sabah azıcık geç kalktım. Çünkü bugün boşum. Anamlar ellerimize birer incir verdi, “Hadi siz oynayın gelin,” dedi. İlk başta şaşırđım. Çünkü her zaman tembihlerlerdi kayalara çıkmayalım diye. Evet, boş zamanlarda, taşlık bir yer vardı, oralara gidip kayaların tepesine tırmanırdık. Renk renk kır çiçekleri

vardı orada, onlarla taç örerdik. Bir iki ağaç da vardı, bazen dallarına ilk çıkma yarışı yapardık. Geçen gün de çıkmıştık, inememiştik. Ben oradan bağırıştım babama, inemedik diye ama o, “Nasıl çıktıysan, öyle in!” dedi.

Neyse, elbet biz gene taşlık yere gittik. Koca koca taşları alıp ev yaptık. İncirleri yardık, onlardan ekmek yapacaktık. İsmail toprak yiyordu, ona da çamurdan ekmek yaptık. Sonra gelin oynadık. Ben, İsmail, Süleyman, bir de Ayşe vardı. Ayşe’yi gelin ettik. Ben oralardan bulduğum papatyadan, gelincikten gelin tacı yaptım. Süleyman evden su ıbrığını (ibrik) çaldı. Çarşaflardan etek yaptık, tacı taktık, Ayşe’yi gelin yaptık. Sonra Süleyman ıbrığı çaldı, biz oynadık, çaldı oynadık.

Yorulunca oturduk. Hepimiz biliyorduk ki, dinlenince kayalara çıkacaktık. Bir anda, “Guuuuk!” diye bir ses duydum. Yukarı, kayalara bir baktım, taşın başına akbaba gibi bir şey çömmüş. Kocaman. “Allah!” dedim, alamet! Ben bakınca onlar da baktılar; bembeyaz bir şey taşların başında. Hepimiz kaçmaya başladık. En önden ben kaçıyorum. Benim arkamdan Ayşe eteğini tacını atmış koşuyor, onun arkasından İsmail, en sonda da Süleyman var. Beyaz şey indi aşağı, bizim arkamızdan gelmeye başladı. Gelirken de, “Tombudu tomban! Tombudu tomban!” diye sesler çıkarıyor. Koşmuyor. Koşsa aklımızı alacak. Yavaş geliyor.

Biz, kaç Allah, kaç Allah, bizim çadıra vardık. Anneme dedik, peşimizden bir şey geliyor, o da bebeği aldığı gibi koşmaya başladı. Annem, öte yana varınca oturdu. Biz ta ileri kaçtık. O sıra Süleyman kaçamadı; annem bir peştamal dolanmıştı, onun altına giriverdi. Annem bağırıyor; “Defol oradan!” diye.

Derken, Tombudu Tomban başka çadırın içine girdi. O çadırda Elif Abla vardı, Elif Abla oradan bir çıktı. Bir vıyltı, bir kıyamet. “Allah, evin içine bir şey girdi, zor kurtuldum. Sonra da taşların içine doğru gitti,” dedi.

O sıra babam geldi, bize döndü: “Korkmayın, Elif Abla’nmış o.” Meğerse, bizimkiler plan kurmuşlar, biz bir daha kayalara gitmeyelim diye. Elif Abla’m da başına elek giymiş, üstüne çarşaf örtmüş, dedesinin pijamasını çevirip altına giymiş bizi korkutmaya gelmiş. Çok korktuk o gün ama çocuktuk; kayalara gitmeye, taşlara çıkmaya devam ettik.

Bir gün hasta olmuştuk. Yakup zaten hasta, bende ise soğuk algınlığı. Bizi çadıra bırakıp gittiler işe. Biz Yakup’la yana yatıyoruz. Bir ara Yakup şöyle dedi: “Aba aba, ben öleceğim.” İrkildim, duymazlıktan geldim. Tekrarladı: “Aba aba, ben öleceğim.”

Ertesi gün, ilkindin (ikinci vakti) vefat etti. O vefat edince, yerleşik hayata geçtik. Köpeklerden, ineklerden, koyunlardan, tavuklardan geriye bir şey kalmadı. Ama ben bir yörük kızım ve hep öyle kalacağım. ■

Defne Demirkıran

7. sınıf öğrencisi
Kocaeli, Yahya Kaptan Ortaokulu

GÖRGÜLÜ KUŞLAR

Kapıyı ardından hızlıca kapattı. Her zaman yaptığı gibi, eli kapının kolunda, yüzü apartmanın sabah ışığıyla tam aydınlanmamış koridoruna dönük, kısa bir süre bekledi. Elini kapının kolundan çekip, hızlı ama temkinli adımlarla koridorun sonundaki asansöre vardı. Zemin kata geldiğinde, asansörün kapısı içeri doğru açıldı. Köpeğini gezdirmek için çıkmış, asık yüzlü, düşük omuzlu yaşlı kadın, aceleyle kendini içeri attı.

Apartman kapısına çoktan ulaşmış, metropolün apartmanı aratmayan sisli sokağına adımını atmıştı. Postacının ona yaklaştığını son anda fark etti, neredeyse çarpışıyorlardı. “Size,” diyerek, elindeki beyaz zarfı uzattı postacı.

Alıp hızlıca cebine soktu. Muhtemelen akşam eve dönene kadar da hatırlamayacaktı. Nefes almakta zorlandığını fark ettiğinde, bir seyyar satıcıdan kahve alıyordu. arabasının çıkardığı dumanı izledi. Sanki tüm diğer gazlarla birleşip, ağzını dolduruyor, ciğerini sıkıştırıyordu. Bunları düşünürken, arkasından yaklaşan kadını fark etmedi. Postacının aksine, bu sefer çarpıştılar. Kadının attığı ufak çığlıkla birlikte, karton kahve bardağı

da kaldırımdan yere, araba yoluna yuvarlandı. Biraz acemice özür dileyip, kadına iyi olup olmadığını sordu. Satıcı, onun için yeni bir kahve hazırlamaya başlamıştı bile. Satıcıyı başıyla onayladıktan sonra, panikle saatine baktı. Çok vakit kaybetmişti.

Sokağı hızlı adımlarla arşınlasa da, kalabalık ve kirlili hava ilerlemesini engelliyordu. Yerlere gelişigüzel atılmış eski sinema afişleri, kayıp köpek ilanları ve karton bardakların üzerinden adeta atlayarak geçiyor, bir yandan da söyleniyordu.

“Tüm sokakların ağzına kadar dolması için daha ne kadar çöp gerekiyor!?”

Böyle söylene söylene metroya ulaşması uzun sürmedi. Hızını kesmeden, aşağıya inen merdivenlere yöneldi. Kalabalık olması gereken metro durağının boş olduğunu anlaması için bir bakış atması yetti. Aniden durdu. Nefes nefese kalmıştı, ama anlaşılan o ki yetişememişti. Bezgin bir ifadeyle istasyona indi. O kadar yorulmuştu ki, kendini duvar dibinde bir yere attı.

Tam, uzun pardösüsünü kirlenmesin diye, uzattığı bacaklarının arasına toplamaya karar vermişti ki, eli sabah aceleyle cebine soktuğu zarfa değdi. Bir sonraki metronun gelmesini beklerken, zarfa bir göz atmaya karar verdi.

İlk dikkatini çeken, gönderenin isminin yazmıyor oluşuydu. “Bu zamanda kim mektup yazar?” diyerek, zarfı uç kısmından yırtıp açtı. Şimdi elinde, özenli harflerle yazılmış bir kâğıt tutuyordu. Bakışlarını sayfa başına çevirdiğinde, yüzünü bir sıcaklık kapladı. Avuç içleri koşarken mi terlemişti, yoksa o da mı mektubun yazarının mutlak etkisiydi? Eve kadar beklemek isterdi ama o kadar da sabırlı biri değildi. Acele etmeden, heyecanını bastırmaya çalışarak, tane tane okumaya başladı.

Sevgili oğlum Hakan,

Mektubumu aldığımda, “Hâlâ mektup yazan var mı?” dediğini duyar gibiyim. Ama anneannen ve ben, senin o teknolojik

haberleşmelerini bu yaştan sonra öğrenemeyiz. Aslında öğrenmeye de hiç niyetimiz yok. Senin ellerinde tutup okuduğun bir kâğıt dolusu özlem, bize hep daha anlamlı gelecek.

Öncelikle, iyiyiz merak etme. Sağlığımız yerinde şimdilik. Buna da şükür, e tabi genç değiliz artık.

İçine biraz da olsa rahatlık çökmüştü. Peki, neydi bu zamansız mektubun sebebi?

Geçen gün yine seni andık derenin başında. Annenin elinden kurtulup kıyafetlerinle nasıl da atlardın dereye.

Boğazı düğümlendi birden, deniz kokulu annesi geldi aklına. En son, o ölmeden önceki yaz gitmişlerdi dedesinin masallardan çıkmış gibi büyüdü dağ köyüne. Sonra çok hastalandı annesi. “Keşke köyden göçmeseydik oğlum, bu şehir hasta etti beni,” demişti. Haklıydı belki de. Annesi, Hakan’ın eğitimi için şehre gelince, aslında Hakan’ın da bir yeri hep eksik kalmıştı.

Devam etti okumaya.

Ne güzel günlerdi, değil mi? Tüm gün çalışır oynar, akşam da bahçe masasında uyuyakalırdın. “Ninni gibi sizin konuşmalarımız dede,” derdin. Seni yatırınca, bütün gece iğneli çamın altında sessizliği dinlerdik. Biliyor musun, ben en çok da o günlerin kokusunu özledim. Koku özlenir mi, deme; özleniyor. Mesela, yaz kokardı köyümüz oğlum, anneannenin yaptığı ekmekler kokardı. Rüzgâr bir ters essin, deniz kokardı. Anneannen ekmek yapamayacak kadar yorgun artık. Deniz kokusu da, bilmem niye, pis gelir oldu bize. Hani arasında koşturduğun zeytin ağaçları vardı ya, artık yok oğlum, ilgilenemiyorum ki ben. Ağrılarım iyice arttı; anneannen yeni kurulan termik santral yüzünden diyor. Bir şey mi ne yayıyormuş. Biz bilmeyiz ama

hiç kursunlar istemedik, baş edemedik oğlum. En çok da neye üzüldüm, biliyor musun? Hani sen salyangozların koruyucusuydun ya, artık onlar da görünmez oldu. “Yağmur yağmıyor, ondandır,” dedi muhtar.

Artık gözyaşlarını tutamaz olmuştu. Anneanesi, salyangozlar, deniz kokusu, huzurlu öğlen uykuları, gözlerinden yaşlarla kucağına akıyordu. Yavaş yavaş istasyonun dolduğunu fark etti. Utangaç bir tavırla gözlerini sildi. Şimdi neden anlatıyordu ki dedesi tüm bunları? Merakla mektuba döndü.

Sen en merhametli çocuktun oğlum, kabuğu kırılan salyangozları, ezilmesin diye avluya doldururdun, evdeki tomar ipe ağaçların kopan dallarını sarardın. Sen bizim yüzümüze yağmur gibi bakardın. Sen bahçede gezdikçe, mabsul daha bereketli olurdu. Senin yüzdüğün yazlar, dere balık dolardı. Yüziün kan dolardı, sağlık fişkırdı nefesinden. Oralarda da al al oluyor mu yüziün? Yoksa sen de özledin mi buraları?

“Hem de çok dede,” dedi. “Hem de çok.” Bunu, etrafındaki insanlar da duymuştu. Artık umurunda değildi. Dere, ağaçlar, bir verip bin aldıkları topraklar yâriydi onun. Bu koca metropolde, yıllardır ayrı kaldığı aşkının acısını çekiyordu. Doğanın evsiz kalan oğluydu o. Yıllardır içinde büyüyen boşluğun, gözlerindeki acının anlamını sanki bu mektupla kavriyordu. Dedesi şu sözlerle bitiriyordu mektubunu:

Demem o ki oğlum, biz seni çok özledik. Senli zamanları özledik. Biliyorum, işin çok, ama hâlâ yazabiliyorken, seni görmek istediğimizi bil istedik. Görgülü kuşlar, gördüğünü işler, der anneannen. Sen de toprağın vefasını bizden görmedin mi?

Son satırları ayakta, bu sefer yüzünde aydınlık bir huzurla okumuştun Hakan. Perona giren metronun rüzgârında savruldu mektup. Hakan ise evrak çantasını taş duvarların önünde bıraktı, yelkenlerini ilk aşkın kollarına doğru açmıştı çoktan. Hem de bu sefer, onu asla terk etmeyecekti. ■

Defne Ela Kolçak

7. sınıf öğrencisi
İstanbul, İSTEK Özel Atanur Oğuz Ortaokulu

SİYAH KAPÜŞONLU ARKADAŞIM

Güneş doğduğunda gövdemin etrafında toplaşan horozlar, ev halkını uyandırmakla meşguldü.

Cemal, bu sesle uyandı ve anneannesinin ona ördüğü *obuwka*'ları yatağının altında aramaya koyuldu. Mavili beyazlı güzelim *obuwka*'larını ayağına geçirdikten sonra camını açtı kıvrıkcık saçlı çocuk. Her sabah bu saatlerde uyanır, beni selamlardı Cemal. Ben de dallarımla onu selamlardım; hatta bazen, beni anlatsın diye, dallarımı onun odasına doğru uzatırdım. Bu evde söylediklerimi anlayan tek arkadaşım o benim. Onunla aramızdaki bağ çok kuvvetliydi.

Bu bağın oluşmasındaki en büyük etkense Meryem'di. Meryem; ağaçları, ağaçların ilkbaharda açtığı çiçekleri, sonbaharda döktüğü yaprakları hayranlıkla izler dururdu camın önünde. Doğayı ve onun parçası ağaçları, yaşamın simgesi olarak gördü. Ağaçları izlerken, insan değil ağaç olsam, dallarımdan rüzgâr esip dursa, tohumlarım çiçek açsa, en en en derine inebilsem köklerle, insanlar bana yaslanıp dinlenebilse, huzur bulsa, diye düşünürdü. Doğa, onun için önemliydi. Bu yüz-

den, Cemal doğduğunda benim filizimi dikmişti toprağa. Çok farklı bir anlam taşıyordum ben Meryem için. Cemal’le birlikte büyüdüm, onun her ânına şahit oldum. Öyle merhametli bir çocuktuk ki, kargalar yapraklarımı yemesin diye bahçenin tam ortasına bir korkuluk bile yapmıştı.

O gün, aklımın tozlu raflarından neler neler geçirirken, Cemal’in odasına annesi girdi. Cemal, bir yandan kazağını giyiyor, bir yandan da *maika*’sını (anne) dinliyordu. Annesi, günlerdir üzgün ve düşünceli görünüyordu. Mavi gözlerinde derin bir anlam vardı.

“*Nie otivame.*” (Gidiyoruz çocuk.)

“Nereye gidiyoruz?”

Cemal görmüyordu ama ben, evin pencerelerine uzanan dallarımdan, Meryem’in sabahtan beri bütün evi tahta bavullara doldurmaya çalıştığını görmüştüm. Ağlamaklı gözlerle bekliyorduk kızanını. Ev çok sessizdi. Bu saatlerde televizyonda genellikle Bulgar kanallarından biri açık olur, ses çatı katına kadar uzanırdı. Fakat bu sabah, diğer sabahlardan pek bir farklıydı. Sadece televizyon sesi değil, anneannesinin pembe pabuçlarının tıkırtısı da duyulmuyordu.

Cemal, ne olduğuna anlam veremediğinden, odasından çıkıp kiremit rengi tirabzandan aşağıya baktı. Ben de, Cemal kadar merakla dallarımı salon tarafına yönelttim. Cemal, odanın içinde volta attıktan sonra annesine meraklı gözlerle baktı.

“*Maika* neler oluyor, tüm eşyalar neden toplandı, yoksa taşınmıyor muyuz?”

Annesinin gözleri dolmuştu. Koşarak salondan ayrılıp bahçeye attı kendini. Gözü annesinde, onu izleyerek dışarı baktığında, neredeyse tüm kasaba halkının bavullarıyla hiçliğe doğru yürüdüğünü gördü Cemal. İki sokak ötede oturan Dimitri ve Rada’yı fark etti. “Camal, Camal!” diye seslendiklerini işitti, ama cevap veremedi nedense. Oysa koşup sarılmayı, “Haydi, aşağı

mahalleye gidelim,” demeyi ne çok istemişti. Onlarsa aileleriyle beraber, bu büyük kalabalıkla vedalaşmak için gelmişti. Gözleri yaşlıydı.

En sonunda Cemal dayanamayıp arkadaşlarının yanına koştu. “Neler oluyor, lütfen biriniz bir şey söylesin. *Molya te?*” (Lütfen?)

Dimitri, “Camal, bilmiyor musun? Gidiyormuşsunuz,” dedi.

Cemal’in yüzünün bir anda bembeyaz olduğunu gördüm. Bana doğru koşmaya başladı. Güçlü kollarıyla gövdemi kavradı. Gözyaşlarının sıcaklığını hissettim. Üzüntüden birkaç yaprağımı döktüm. Bu sefer de, koşarak anneannesinin yanına gitti. Ne olduğunu anlayamadım. Sonra, elinde renkli bir bez parçasıyla yine bana koştu. Bir o yana bir bu yana sallanıp duruyordu amaçsızca. Dallarımıdan en genç olanına kırmızı çaputu sardı, öptü beni.

Sonra da, gözyaşlarını eski hırkasının yıpranmış koluna silerek, ev halkıyla beraber benden ve evimizden uzaklaştı.

Artık hayatım öyle kasvetli ve yalnızdı ki! Bazı günler hüznüme yapraklarım da eşlik ederdi, beraber ağlardık eski güzel günlere. İşte o zaman, yapraklarım birer kuş misali havada süzülüp yere düşerdi. Cemal burada olsaydı, ağlayan yaprakları yerden toplar, onları bir araya getirip oyunlar oynardı, ama yoktu işte.

Her gün, her saat, hatta her saniye Cemal’i düşledim. Onu kalbimde taşımaya devam ettim, ama bir daha ondan bir ize rastlayamadım. Bu yalnızlıkla ben, uzun zaman hasta bir çocuk gibi, her akşam ağladım. Tek tesellim, gündüzleri gölgemde oynayan çocuklardı. Arada Dimitri ve Rada ziyaretime gelse de, Cemal’in yerini dolduramıyorlardı. Cemal, kasabanın en güler yüzlü, en sevilen çocuğuydu. Benim en iyi arkadaşımды ve hep öyle kalacaktı.

Bir sonbahar akşamıydı. O badem gözlü küçük çocuğu hâlâ öz-
lüyordum. İnsanları, kuşları, toprağı, kısacası tüm evreni kucak-
layan ben, şimdi yalnızdım, yapayalnızdım... Yapraklarımdan
biri kıvıldadı birden. Dimitri, elinde ta İstanbul'dan bir mek-
tupla koşarak geldi. Bir şeyler söyledi, ama anlayamadım pek.
Mektup, onların eline ulaştıktan iki gün sonra, kasabada yaban-
cı birini gördüm. Kim olduğunu anlamaya çalıştım, fakat siyah
montunun kapüşonu saçlarını da örttüğünden tanımak zordu.

O gün, kasabadaki hareketlilik görülmeye değerde. Sanki
muştuyu alan sokağa fırlamıştı; eski dostumun tüm arkadaşları
bana doğru yürüyordu. Ne olduğunu çözemedim, gövdeme
çok tanıdık bir gölge düştü. Kim diye anlamak için yaprakları-
mı hafifçe indirerek, genç adama baktım. 'Yoksa bu, o mu?' di-
ye iç geçirdim.

Bir anda, eskimiş kırmızı çaputuma dokundu. Cemal, yur-
dundan göç ederken tam da böyle siyah kapüşonlu bir mont
giymişti. Gözümün önünde koskoca bir mazi canlandı bu kısa-
cık anda.

"Ben geldim!" diye bir ses işittim kıvrık saçlı çocuktan.

O sırada yağmur çiselemeye başladı. Sanki Cemal gelince,
sema benimle birlikte sevincinden ağlıyordu. Önce gökyüzüne
baktı Cemal, sonra bana, sonra da tüm evrene... ■

Hamza Ensar Ünal

8. sınıf öğrencisi
İSTEK Özel İzmir Ortaokulu

DOĞA'NIN KIRIK AYNASI

Müzedede gezinen, ufak yaşlarda bir kız vardı. Meraklı, asabi, so-
murtkan ve oldukça canı sıkıncıydı. Etrafındaki herkesin yüzünde
o siyah, karanlık, sıkı maske...

Mırıldandı kendi kendine: "Takmasaydım şunu keşke." Ama
biliyordu onu çıkarırsa ne olacağını. Hazırlanmış olacaktı kendi
sonunu.

Ağır adımlarla etrafa göz attı. Çevresindeki camekânlara bak-
tı. Hepsinin içinde türlü türlü hayvanlar. Özenle işlenmişlerdi,
gerçek sanırdı onlara bakan. Maalesef yok olmuşlardı yeryüzün-
den. Uzaklaşmışlardı artık o meraklı gözlerden. Neredeyse beş
kuşak olmuştu onlara rastlamayalı. Bazen, çok eski insanların an-
lattığı düşler olduklarını düşünürdü onların. Nasıl hızlı koşardı o
hantal suaygırları kim bilir? Ya da yerde sürünen yılan ne de-
meli? Mümkün müydü çitanın insanları geçmesi?

"Hepsi yalan!" diye düşündü. "İmkânsız ve saçma."

Ama zihni, "Nereden biliyorsun, gülünç olma!" diyordu.

Şimdi her şey mümkünse eğer, onlar da mutlaka bu dünyaa-
dan geçmişler. Yürüdü, akli bu düşüncelerle dolu bir halde. Na-

sıl bir şeydi şu doğa? Gerçek miydi hayvanlar ve bitkiler acaba? Eski insanlar görmüşler miydi onları? Biliyorlar mıydı sırlarını?

Küçük kızın bildiği tek gerçek, karşısındaydı. Bu şey, fanusta duran kocaman bir canlıydı. Benziyordu uzaktan bakınca popfidik bir buluta. Yemyeşildi, ağaç diyorlardı ona. Narindi. Parlıyordu gövdesi. Yaprakları hışırdıyordu nazlı nazlı. Ulaşıyordu ağacın o sesi, telaşlı ve fısıltılı. “Gel,” diyordu. “Dinle, kurtar doğanın son kalıntılarını.”

“Yaklaş ve dinle, kurtar doğanın son kalıntılarını, dinle, dinle!”

Başını çevirdi yavaşça, sırtında bir ürperti dolaştı. Yine aynı sesi duydu, kendi ismini haykıran o sesi.

“Durma! Niye bekliyorsun? O güne geri dön! İlk hayvanın avlandığı, ilk ağacın kesildiği güne geri dön! Engel ol tüm bu yaşananlara ve doğayı kurtar! Haydi Sema!”

Sema, bir hırıltı işitti. Tüm bu söylenenlerden sonra, ağacın inip kalkan bedenini fark etti şaşkınlıkla.

“Ağaç...” diye fısıldadı. “Sen... yoksa?” Ve öylece kalakaldı.

“Evet,” diye cevap geldi. “Benim, koca kavak... Ulu kavak... Bir zamanlar yitip gitmiş adlarım. Yine de önemli değil, Sema! Dinle, eğer çok önem veriyorsan, doğa için yalnız sen kalmışsın bu savaşta. Şimdi gideceksin o korkunç güne. Işık olacaksın böylece. Şimdi kaybetme sakın vakit. Durma! Hemen yoluna git!”

Sema, tedirginlikle ağaca baktı. Yine de ses alamadı. Bir an sanki kavağın gözleri varmış da ona gülümsemiş gibi göründü, sonrasında bir gürültü... Ardından, “Çatırt!” diye bir sesle ortalık karanlığa büründü.

Sema gözlerini açtığı anda, fanusun kırıldığını gördü. Gümbürtüyle birlikte bir rüzgâr esti müzenin içinde. Ayakları kaydı ve yalpalayarak düştü yere. Bütün camekânlar kırıldı ve vahşi kükremeler, yüksek çığlıklar her yeri kapladı. Artık o kadar güçlü esiyordu ki rüzgâr, göz gözü görmeyecek hale gelmişti salon. Se-

ma, kargaşaya daha fazla dayanamadı; uğuldayan kulaklarını elleriyle kapatıp, yüzükoyun yerde kaldı.

Gözlerini açmasına sebep olan, hoş bir cıvıltıydı. Ve akan nehrin o şen şakrak şarkısı...

Sema, ellerini ağrıyan başına götürüp, uzun zaman uyumuş gibi gerindi. Etrafına hızlıca göz gezdirdiğinde, toprakla kaplı bir arazide oturur halde buldu kendini.

Telaşla ayağa kalktı, çünkü yüzünde maskesi yoktu; bir an düşüp bayılacağını, sonra da o hazin sonu yaşayacağını zannetti. Yine de hiçbir şey olmadı. Kendini yerde bulmadı. Yaşadığı durumun şaşkınlığını bir ses kesti: “Hoş geldin!”

Sema başını çevirince, saçlarına geniş bir şal bağlanmış, yüzüne yılların yorgunluğu düşmüş genç bir kız gördü.

“Biz de seni bekliyorduk, ulu kavak ağacı geleceğini haber vermişti,” dedi kız.

Sema onun niye “biz” diye konuştuğunu kısa sürede fark etti. Genç kızı, arkasından ağır ağır yürüyen iri bir kaplan, omuzuna tünemiş, yine de bakıldığında çok belli olmayan bir sincap ve havada süzülen bir kartal takip ediyordu.

“Korkma!” dedi kız. “Hiçbiri sana zarar vermeyecek. Aksine, hepsi senin yardımına muhtaç ve sana destek olmaya gönüllü.” Hayvanlara döndü. “Kapan Çizgili, kartal Tüylü Gaga ve sincap Keseli. Benim adım da, Delta.”

“Şey... merhaba,” dedi Sema, ne konuşacağına karar veremeyerek. “Bakın, buraya neden, nasıl ve ne zaman geldiğimi bilmiyorum. Tek istediğim, eski doğayı görmektir; sonra bir kavak ağacıyla konuştum... Her neyse, şimdi de buradayım işte!”

“İnsanoğlu, doğayla savaşa hiç girmemeliydi,” diye güçlü bir ses işitti. Ve Sema, konuşanın kaplan olduğunu fark etti. “Doğa anlayışlıdır, narindir, ancak kendine verilen zararı aynı şekilde geri iletmesini de bilir.”

Kartal dahil oldu konuşmaya. “Bak şuradaki kurumuş ağaca!

Tam önündeki,” dedi. “İşte o, ulu kavak ağacının torunlarından biriydi. Biz deriz kendi aramızda ona Yaşlı Gürgen. Adının anlamı, gelecekte haber veren... İşte, altında otururken öğrendik gerçeği. Kurtarmamız gerekecekmiş diğer nesilleri. Bir kız gelecekmış buraya. Genç biri, Sema adında... Sadece o başaracak geri dönülmez sandıklarımızı, ikna edecek tüm insanlığı.”

Sema, “Ne?” diyerek, sessizce ileriye bakmış, gözü ufku altında beliren şekillere odaklanmıştı. Giderek yaklaştıklarında, belli oldu gelenler. Eli baltalı adamlar ve büyük mekanik keçe-ler. Arkalarındaki kafeslerden yükseliyordu zavallı çığlıklar. Onu takip eden sürüyle koca tırlar... Hepsi de büyük bir hızla ilerledi Yaşlı Gürgen’e doğru.

O zaman, yeni dostları Sema’ya bakıp işaret verdiler, “Git!” dercesine. Başını salladı Sema, anlamıştı sırasının geldiğini. Biliyordu, koca bir orduyu ikna etmesi gerektiğini.

“Tamam, gideceğim ve konuşacağım onlarla,” dedi. Daha ne olduğunu anlamadan, Çizgili onu sırtına ittirdi ve konuştu koşmaya başlarken.

“Git kurtar doğaya ait olanı, yemyeşil günleri görmek hepimizin hasreti.”

Arkada kalanlara bakmadı Sema, fakat hava giderek değişiyor, kararıyor ve çöküyordu bir kasvet.

Yanından yürüdüğü nehir kirlendi önce; içi petrolle, çöplerle doluydu tıka basa. İçinden geçirdi: ‘Keşke insanlar bu kadar zalim olmasa.’ Aklında düşünceler, kurudu nehir; ölü balıklar ve hayvanlar çarptı gözüne.

Yavaş yavaş ağaçlar yok oldu, nefes almak güçleşti iyice. Bir süre sonra çıktı karşılarında karanlık. Hepsinin yüzü beş karış asık. Yine de ilginç bir şey vardı hepsinde. En ufak bir ifade yoktu yüzlerinde.

“DURUN!” dedi Sema, yarı öksürerek. Hepsine baktı, dikkatle süzerek. “Neden veriyorsunuz doğaya zarar? Söyleyin, bu si-

zin ne işinize yarar? Hadi, atın şu baltaları elinizden. Etmeyin canlıları evlerinden. Doğa bize bir emanet aslında. Sizden sonrakiler anısına. Doğa naziktir, zarar vermez kimseye. Yalnız ona yapılanlar döner dolaşır vurur geriye.”

Sema sustu, gözleri karaltıların üstünde durdu. Bir an tüm dünya sustu neredeyse; ayısı, kuşu, kurdu...

“Seni tanıyorum,” diye hayretle fısıldadı Sema. Konuşamayacak kadar şaşırılmıştı ama. Güçlülükle yutkundü, sonra derinden gelen bir sesle şöyle dedi: “Kötü belirsizdir, tüm kötülüğü yapan insan yine de doymak bilmedi.”

Artık ayna gibi parıldayan karaltıların üstünde saydam bir şekil belirdi. Çizgili, ilk kez telaşla bağırdı: “Sema geri çekil!”

Onu dinlemedi kız, ilerledi usulca. Daha şimdiden korkmuştu o cam misali gözlere bakınca. Yine de topladı benliğini ve bakar halde buldu kendini bir aynaya. Bu da yetti, tüm olanları anlamaya.

İlk ağacı kesen, ilk hayvanı öldüren, ilk doğayı kirleten insandı. Önemli değildi statüsü, ırkı ya da adı. Doğa, insanın bir yansıması. Ona zarar verenin hali oldukça acınası. Ne yaparsa insan, onu görüyordu sonuçta. Doğayı kurtarmanın yolu insanlardan geçiyordu aslında. Değişim önce içte başlamalı. Önce insanlar onun önemini anlamalı.

Sema tekrar gülümsediğinde, adamın yüzü kızardı aniden. O sivri taştan baltası düştü güçlü ellerinden. Durakladı koca makinelerin tümü. Bir an hepsi kaçmayı düşündü. İşte o an, Sema fark etti kurtuluşun tek yolunu. Bu yüzden sevmek, doğanın en büyük kurtuluşu... İnanırsan, özenle sevecek olursan tabiatı, kurtulur bütün insanların ve hayvanların hayatı.

Böylece ileri atıldı Sema hızla. Karanlık şekiller gerilediler onunla. Kız eğildi, Yaşlı Gürgen’in bulunduğu yere. Gülümseyerek kahkaha attı kaç kere. Bir fidan belirmişti çünkü yerden. Adeta dans etti, ağladı sevincinden. Özenle gömdü toprağa o kü-

çük yavruyu. Sonra da dikkatle ekledi suyu. Serpilmiş görünen fidan dimdik oldu tekrar.

Çizgili ekledi: “Merak etme yağmur onu sular.”

Ayağa kalktığıında Sema, arkadaşları gelmişti yanına. “Teşekkür ederiz, küçük kız. Gerisini artık biz yaparız. Diktiğin fidan umut olacak hepimize. Kimse engel olamayacak önce doğayı sevmemize.”

Sarıldılar, veda ettiler birbirlerine. Güneş de eşlik etti gülüşlerine. Tekrar bir rüzgâr esti derinden. Sema müzeye dönmüştü böylece aniden. Baktı ulu kavak ağacına mutlulukla. O da belli belirsiz fısıldadı kulağına: “Başardın gerçekten. Çok cesurdun sahiden. Önemli olanın, sevmek olduğunu anladın. Paraya, hırsla aldanmadın. Unutma evlat, bu dünya herkesin. İyi davranırsan bir mükâfatı hak edersin.”

Sema hüznüyle ağaca sarıldı. Kız giderken, ulu kavak ağacı son kez fısıldadı: “Doğa bir aynadır aslında. Ne yaparsan onu görürsün karşında.”

İlerleyen birkaç günde, tekrar yeşeren ağaç haberleri geldi kulağına. Hayvanlar tekrar görülmeye başladı ormanlarda. Bunun sebebi, küçük bir kızdı, dünyayı değiştirmeye çalışan. Bir gün doğanın yeniden dirileceğine inanan... İşte o gün, mucizeyi alan sokağa fırlıyor, birbiriyle kucaklaşıyordu. Yeni bir gün başlarken, doğa diriliyordu. ■

Mustafa Ömer Ersoy

6. sınıf öğrencisi
ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Mersin Ortaokulu

GÜL ÇOCUK

Yurtta kaldığım sıralar bir çocuk tanıdım, mutsuz bir kız çocuğu... Kimsesizler yurdunda mutlu çocuklara sık rastlanmaz zaten. Hepimizin hikâyesi benzerdir. Kader bizi ailelerimizden koparmış ve bambaşka bir yere savurmuştur.

O da herkes gibiydi ama daha mutsuzdu. Çok konuşmaz, yemek yemez, bütün gün pencereden yola bakardı.

Adı Gül'dü. Herhalde, o doğduğunda geleceğini görmüş olan biri, ona hep gülsün diye bu adı koymuştu. Oysa, gülmekten yana hiçbir ümidi yoktu küçük kızın. Arkadaşlarımla onu garipser, bir çocuğun her şartta eğlenmeyi bilmesi gerektiğini düşünürdük. Hiç olmazsa bayram günleri biraz gülümseyebilmeliydi.

Bayram günleri ayağımızı yerden kesen hediyeler dağıtıldı bizlere. Dileklerimizi kâğıtlara yazmak, dilek kâğıtlarının bir kutuda toplanması, kutunun müdür odasına yollanması bile, başlı başına mutluluk kaynağıydı bizler için.

Dilek kâğıdına bıkmadan usanmadan yazdığım tek boynuzlu atın yurda giremeyeceğini anlamış olmalıydım ki, o bayram

oyuncak bebek istemeye karar verdim. Her nedense, bizim mutsuz kızın da oyuncak bebek isteyeceği tutmuş. Onu ilk kez bir şey için böyle istekli görünce, kendi isteğimden vazgeçtim. Bebeği o alsın istiyordum.

Hediye paketleri dağıtılırken bizler gibi heyecanlı değildi, ama gözünde az da olsa merak vardı. Bu merak, eline bir saksı çiçeğinin tutuşturulmasıyla son buldu. Bir karışıklık olmuştu sanırım. Haksız da sayılmazdı, kim hediye olarak çalı çırpı isterdi ki.

Saksıyı gönülsüzce alıp odasının yolunu tuttu. Pencerenin önüne koydu. Artık eskisinden daha da mutsuzdu. Ağlarken söylenmeye de başlamıştı. Yanına biraz yaklaşınca, gözyaşlarına neden olan şeyi anlıyordunuz: Anne ve babası ayrılmış, kendilerine yeni bir hayat kurmuşlardı. Ne anne ne de baba yeni hayatlarında istemişti küçük kızı. Sanırım istenmemeyi kabullenmiyordu. En çok da, “ana” dediği annesine güvenmişti.

Bazı insanlar böyledir işte, hayatın zorluklarına herkes gibi karşı koyamazlar. Ama aynı hayat sürprizlerle de doludur. Hele ki o sürpriz bir çalı çırpı sayesinde olduysa.

Gül, hoşuna gitmeyen bu hediye aldıktan sonra, ondan kurtulmak istedi ilkin. Çünkü biri değilse başka bir görevli, ona çiçeğin kurumak üzere olduğunu, sulaması gerektiğini söylüyordu. Onun çiçeğe verebileceği tek su, kendi gözyaşlarıydı. Kendince daha önemli dertleri vardı. Uğraşmak istemiyordu çiçekle. Elinde saksıyla oda oda dolaştı. Kimse almak istemedi çiçeği. Çocuklardan biri, biraz da acımasızca şöyle dedi en sonunda: “Anla, kimse istemiyor onu!”

Bir çiçek olarak bile istenmemek... İşte bu düşünce ışık oldu ona. Ailesi tarafından istenmemiş oluşunu, Gül kıza dile getiren bir mesaj gibiydi bu hediye. Anne babasının ona yaptığıını, o da bu çiçeğe mi yapacaktı? Hayır.

Odasının en güzel köşesinde yerini aldı saksı. Şefkatli elle-

riyle dokundu yapraklarına. Suladı, tatlı sözler söyledi. Bitki iştahla karşılık verdi bu ilgiye. Koca koca çiçekler açtı; çiçekler dalında değil de kızın yüzünde açıyordu sanki. Yapraklarındaki taze yeşillik, kızın gözlerinde parlıyordu.

Gül’ün içindeki solmuş gül, kendine arkadaş bulmuş oldu böylece. Bu arkadaşlık, kızı adım adım değiştiren bir mucizeydi.

Gül, bitkisinin solmak üzereyken çiçekler açtığını, bu çiçekleri küçük saksısında zar zor bulabildiği besinlerle beslediğini izledi. Tohumlarını yaymak için emek harcadığına şahit oldu.

Emek harcamak... Çiçek, ona mesajlar vermeye devam ediyordu.

Artık Gül, gülmek için çaba sarf ediyordu ve kimi zaman gerçekten de gülüyordu. Penceresinden hiç gelmeyecek olanların yolunu gözlemek yerine, çok güzel bir uğraş edindi kendine: Daha çok çiçeğe hayat vermek...

Saksısından aldığı tohumlarla yurdun her karış toprağına çiçekler dikti. Onun bu azmi ve inanılmaz değişimi dalga dalga sardı diğer çocukları da. Hepimiz ellerimizi toprakla, çiçeklerle buluşturduk.

Bazı yerel gazetelerde çiçekli bahçemizin resimlerini görmeye başladık. Çiçekler umudumuz oldu.

Yurdun bahçesindeki çiçeklerin, koruyucu aileleri yurda çekmeye başlamasıyla bu umudun boşa olmadığını anladık. Bahçemizle gurur duyarak oyunlar oynadığımız günler oldukça fazlaydı artık.

Bir gün, Gül yeni bir fikirle çıkageldi. Daha çok insanı çiçekle buluşturmak istiyordu. Onun heyecanı, filizlenmiş bir tohum gibi köklerini hepimize ulaştırdı. Yurt müdürünün sonsuz desteğiyle sokağımızdaki evlerin önüne çiçekler bıraktık. Sahipsiz kalmış bahçelere fidanlar diktik. Artık daha büyük gazete ve dergilerin sayfalarını süslüyorduk. Şehrin en yeşil sokağının

kimsesizler yurdunda yaşayan çocukları olarak mutlu ve gururluyduk.

Tüm bunlar yanlışlıkla (?) hediye edilen çalı çırpıdan yeşermiş bir mucizeydi. Gül, o günden sonra adını ona armağan eden ileri görüşlü kişinin öngördüğü gibi hep güldü. Gülerken de, kalbinde binlerce güzel çiçek açtı. Kendisini değiştiren gerçek gücün ne olduğunu bilerek, dilinden teşekkürü hiç düşürmedi:

“Teşekkürler doğa ana.” ■

Nisa Ada Dora

7. sınıf öğrencisi

ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Ankara Ortaokulu

GÖRMEK VE GÖREMEEK

“Papatyalar ne güzeldir. Diğer çiçekler gibi renkli değildirler belki, ama bir araya geldiklerinde diğerlerinde göremediğin uyumu görürsün. Sen hiç papatya gördün mü?”

Küçük çocuk, adama yabancı bakışlarla baktı, ne olduğunu merak eder gibi. “Hayır! Ama görmeye değer olduğunu düşünmüyorum.”

Eskiden olsa, adam bu yanıtı şaşırırdı. “Peki neden?”

Çocuk korkar gibiydi, bir yandan da sorguluyordu. “Eğer görmeye değer bir şey olsaydı, değer verilirdi. Oysa hiç görmedim. İnsanlar ondan keyif alsaydı, onu korumazlar mıydı?”

Bu yanıt üzerine adam, gireceği sohbetin diğerlerinden farklı olacağını anladı.

“Sana komik bir şey söylememi ister misin, çocuk?” Dikkati kendine çektiğini hissetti. Yanıt gelmese de devam etti. “Bazı insanları benim gibilerden ayırt etmek zor olabiliyor. İki türlü de hayatı göremiyorsun.”

Çocuk şaşırırdı. “Ama senin gözlerin bulanık görünüyor, diğerlerinin ise normal. Bunu ayırt etmesi zor değil ki!”

Adam gülerek cevapladı. “Evet, doğru, ama bunun yanında bizi onlardan ayıran başka bir fark daha var. Bizim gibilerin seçme hakkı yok, ama onların var. Yine de görmek istemiyorlar, üstelik denemiyorlar bile!” Biraz sustu, dinleyicinin söylenenleri anlamasını bekler gibiydi.

“Ama ben hiç gözü kapalı yürüyen birini görmedim ki. Neden bana bunu anlatıyorsun? Hem saçma konuşuyorsun hem de komik bir şey söylemedin.”

Bu yaştaki bir çocuğun fıkradan daha fazlasını beklemediğini hatırlayan ihtiyar, acı acı güldü. Çocuğun dediğine aldırış etmeden, elinden düşürmediği sopasıyla birlikte ayaklandı. Çıkarırken başını eğmesi gerektiğini bilirdi; bunu, tecrübe ederek öğrenmişti. Çocuğun, peşinden gelip gelmeyeceğini merak ederek yürümeye başladı.

Yere düşen yağmur damlalarının arkasından küçük adım sesleri duyunca yavaşladı. Çocuk sonunda ona yetişebilmişti.

“Ne yapıyorsun! Ailem yağmurda dışarı çıkmamam için beni hep uyarır, eğer çıkarsam hasta olacağımı söylüyorlar!”

Adam yanıtladı: “Peki, neden çıktın?”

Bu yanıtı beklemeyen çocuk, “Çünkü birinin seni uyarması gerek, belli ki yağmurun tehlikeli olduğunu bilmiyorsun,” dedi.

Adamın yüzünde küçük bir gülümseme belirdi. “Gel o zaman, şunun altına sığınalım.”

Telaşlı adımlarla, çocuğun yağmurluğunun şapkasının düşmemesine dikkat ederek, yıkılmış bir binanın altına girdiler. “Görememene rağmen çok rahat hareket ediyorsun. Bazen kör olduğunu unutuyorum.”

Oturmak üzere olduğu yeri eliyle silen ihtiyar, sesin geldiği yere baktı.

“Bunu söyleyen ilk kişi değilsin. Biri gidince diğer duyular güçlendi, onlar sayesinde çok yokluk çekmiyorum.”

Çocuk merakla, “Peki, yaşadığın dünyayı görememek nasıl

bir şey?” diye sordu. Dinlediğini belli etmeyen ama her bir kelimeyi tek tek sindiren adam yanıtladı: “Benim için üzülme çocuk, etraftakilere acı.”

Yıllar önce görmeye değer olan yaşam öldü, geriye görmek istemeyeceğim bir hayat kaldı. İnan bana, burada yaşayan çoğu kişiden daha fazla şey gördüm ben. Senden bile.”

Bunu duyan çocuk ayağa kalktı. “Bu imkânsız! Sen benden fazla şey görmüş olamazsın, çünkü ben her gün dışarı çıkıyorum. Hatta, diğerlerinin aksine, okula yürüyerek gidiyorum. Boş zamanlarımda yollardan uzaklaşıp araziye bile gidiyorum. Ben daha fazla şey gördüm.”

Uzun bir süre sessizlik oldu.

“Peki, o zaman bana gördüklerini anlatır mısınız? Böylece nasıl bir yerde yaşadığımı anlayabilirim.”

Çocuk göğsünü kabartarak saymaya başladı: “Upuzun binalar, hızlı hızlı yanımdan geçen arabalar, ışık saçan köprüler, geceyi aydınlatan trafik lambaları, hatta insanların istedikleri zaman gidip zaman geçirebilecekleri alışveriş merkezleri bile var; sen bilmezsin, dilediğin zaman bir tuşa basıp üst kata yürümene gerek kalmadan çıkabiliyorsun. Hem de istediğin yere oturabiliyorsun. Benim en sevdiğim yer orası.”

Kafasında oluşturduğu liste bitince, dinleyicisinden bir tepki beklemişti ama alamamıştı. Yanıtısa, hiç beklediği gibi değildi.

“O gittiğin arazide hiç ağaç var mı? Belki birkaç çiçek, tırmanan sincaplar, kuş yuvaları?”

Başını iki yana salladı çocuk. “Hayır, yok! Ama alışveriş merkezlerinde...”

Sözünü bitiremeden, adam araya girdi: “İşte çocuk, sen de diğerleri gibi görmek için çabalamıyorsun. Sana öğretilen yaşamın dışına çıkmıyorsun. Şu dağın arkasında, belki son kalan küçük bir yeşillik var. Her sabah oraya giderim. Payım olan te-

miz suyun çoğunu bitkilere paylaştırırım. Bunu yaptığım için, diğerlerinden daha sağlıklılar, en azından hâlâ nefes alıyorlar.”

Bu sefer çocuk, adamın sözünü kesti: “Yalan söylüyorsun. Böyle bir yer varsa, neden ilk kez senden duyuyorum? Çoktan keşfedilmiş olmalıydı. Hem, gözlerin görmezken oraya her sabah gidemezsin. Sen beni ne sandın, buna kanacağımı mı düşündün?”

İhtiyar yüksek sesle güldü. “Sen de diğerleri gibisin çocuk. Görmek istediğinin dışındakileri göremiyorsun. Madem bana inanmadın, neden gidip kontrol etmiyorsun?”

Bunun üzerine adam ayaklandı ve yıkık binanın dışına çıktı. İçeriden seslendi çocuk: “Dur! Yağmurun zehirli olduğunu duymadın mı, hastalanırsın!”

Damlaların arkasındaki boğuk ses, “O zehir benden alabileceği her şeyi aldı, aldığım nefes dışında; onu da, diğerlerine yaptığı gibi, yakında alacak. Şu büyüttüğüm yeşilliği göremezken ne kaybedebilirim ki?”

Ertesi sabah, uyanır uyanmaz ne yapacağını bilen çocuk, zaman kaybetmeden yola koyuldu. Geçen gün sığındığı yıkık binayı buldu ve ihtiyarın parmağıyla gösterdiği dağa doğru yürümeye başladı.

İlerledikçe, onun yolunu nasıl bulduğunu anlamaya başladı. Havadaki kokunun değişmesi ve hafif de olsa duyulan canlı sesleri dikkat çekiciydi. ‘Belki de yalan söylemiyordur,’ diye düşünürken, tepenin arkası göründü. Daha önce hiç rastlamadığı bir görüntüyle karşılaştı.

Eskimiş gri betonun yanında, çocuğun odası büyüklüğünde bir alanda bitkiler çıkmıştı. Aralarında tek tük de olsa çiçekleri görmek mümkündü. Bodur ağaçların üstünde, geriye kalmış kuşların yuvaları vardı. Yaprakların altına sığınmış böcekler çocuğu biraz tiksindirdi, ama şaşırttı da. Böyle yerlerin tükendiği-

ni sanıyordu, ona bu öğretilmişti. Pek büyük bir alan değildi, ama sadece bir kişinin payına düşen temiz suyla olacağı buydu.

Keşfini tanıdıklarıyla paylaşmak için sabırsızlanıyordu şimdi, bu yüzden dönüş yolunda koşmaya başladı. Ta ki, güçlü bir kol onu durdurana kadar.

“Ne bu acele? Diğerlerine söylemek için biraz daha beklersin diye düşünmüştüm.”

Yaşlı adama aceleyle cevap verdi: “Kim bilir ne kadar sevişirler. Böyle yerlerin tamamen tükendiği sanılıyordu, sen neden bir şey söylemedin?”

Sesinin yükselmesinden kızgın olduğu anlaşılıyordu. Ama adam sakindi.

“Üzgünüm çocuk, bunu söylemene izin veremem. Yıllar boyunca sakladım bunu, çünkü insanoğlunun doğaya neler yaptığını gördüm. Sence neden bugün bu haldeyiz? Çünkü ben, henüz senin yaşındayken, büyüklerim doğayı yok ettiler. Sonuçlarına da hep beraber katlandık.” Bunu söylerken gözlerini gösterdi.

“Değerini bilecek insanlar, burayı zaten kendi başlarına bulurlar. Ama eskiden olduğu gibi tüketecek olanlar, şehirde mutlular. Bırakalım da saklı kalmaya devam etsin burası, hem belki az da olsa gezegene bir faydası dokunur. Muhtemelen benim bencil olduğumu düşünüyorsun, çocuk. Yine de en iyisinin bu olduğunu bilmelisin. Benim gördüklerimi görseydin, sorgulamadan hak verirdin bana.”

Çocuk başını salladı. “Sanırım, artık ortak bir sırrımız oldu,” dedi.

Aylarca ikisi beraber, kendi paylarından temiz su getirerek yeşilliği besledi. Bu sürede daha da yakınlaştılar. Fakat çocuk, ihtiyarın eskisi kadar hareketli olmadığını görüyordu.

Artık zamanın geldiğine karar veren adam açıkladı: “Ölüyo-

rum, çocuk. Bu kadar basit. Bir gün herkesin son nefesini vermesi gerekecek ve benimki yaklaştı.”

Çocuk bunu beklemiyordu. Fark etmeden gözünden yaşlar dökülmeye başladı.

“Üzülme...” dedi ihtiyar. “Yaşayanların gördüğünden daha fazlasını gördüm ben, bununla gurur duyuyorum. Senin de böyle hissetmeni istiyorum. Pişmanlık dolu cümleler yerine, iyi ki yapmışım dedirtecek anlar yaşat kendine. Diğerlerinden farklı bak, farklı ol. Şimdi o göz yaşlarını sil de günlük sulama görevini tamamlayalım.”

İkisi yan yana, mataralarındaki damlalarla dağın tepesinden indiler. Her zaman yaptıkları gibi, yetişen bitkileri suladılar; suyun birazını da yaprakların üstündeki canlılar için ayırdılar. Dönüş yolunda gittikçe yavaşladılar, artık adam çocuğun desteği olmadan yürüyemiyordu.

İhtiyarın küçük barakasına girdiler; çocuk, arkadaşını yatağına yatırdı ve uyuduğunu görünce, arkasından kapıyı kapatarak kendi evine doğru yola koyuldu.

Ertesi gün, kör ihtiyarın ölüm haberi kimseyi etkilememiş gibiydi. “Adam ne şanslıydı! O neslin hepsi uzun zaman önce hastalanmıştı. Bu kadar yaşaması bile şaşırtıcı.”

Bu sözler kulaktan kulağa geziyordu; küçük çocuğa ulaştığındaysa, hiç değilse onu derinden sarstı. Adamı yakından tanıyan tek kişi olduğundan, onun diğerlerinin aksine, uzun yaşadığından değil, keyif alarak yaşayabildiğinden, görmek için duygularını kullanabildiğinden en şanslı sayılacağını biliyordu.

O günden sonra çocuk, kendi su payından bitkilerini sulamaya devam etti. Bir gün gözüne bir şey takıldı. Eğrelti otunun yaprağını kaldırınca, bembeyaz parlayan bir çiçek gördü.

İçinden, ‘Papatyalar ne güzeldir!’ diye geçirdi. ■

Nisa Ada Dora

GÜNIŞİĞİ
KİTAPLIĞI

Zeynep Cemali Öykü Yarışması 2022

6,7 ve 8. sınıflar

2022 teması

UZAY

*“Gökyüzünde dönüp duran
martılara baktı uzun uzun.”*

Zeynep Cemali'nin *Güzelce'de Bir Kaçak*, *Memo* kitabından tema cümlesi.

Son başvuru

23 MAYIS 2022

SEÇİCİ KURUL

Burcu Aktaş
Murat Özyaşar
Ömer Açık
Sibel K. Türker
Dr. Müren Beykan

Yarışmaya katılım ücretsizdir, gönüllülük esasına dayalıdır.

Başvuru ve bilgi için
yarisma@gunisigikitaligi.com

gunisigikitaligi.com

günişığı
kitalığı
810

KARDEŞLİK 2011

“İki kardeş sımsıkı kucaklaştılar.”
Zeynep Cemali'nin *Ankaralı* kitabından.

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Zeynep” Nurbüke Teker
6. sınıf, Ankara, Türkan Yamantürk İlköğretim Okulu

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Çukur” Nihal Deniz Köksal
7. sınıf, Ankara, Andıçen İlköğretim Okulu

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

“Yıllar Sonra” Destina Berfin Sever
8. sınıf, İzmir, Yöneliş Koleji

SEÇİCİ KURUL

Aysel Gürmen, Necati Tosuner
Yrd. Doç. Dr. Necdet Neydim,
Sevim Ak, Dr. Müren Beykan

ARKADAŞLIK 2013

“Onların arasında olmak için neler vermezdi.”
Zeynep Cemali'nin *Gül Sokağı'nın Dikenleri* kitabından.

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Işık Yağmuru” Dilara Karabekmez
7. sınıf, Edirne, Fatih Sultan Mehmet Ortaokulu

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Bir Deniz Feneri Vardı: Yalnız...”
Sıdıka Selin Çolak
6. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Mersin Ortaokulu

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

“Mızıka” Beyza Çelik
8. sınıf, İstanbul, Bayrampaşa, Tuna Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Aslı Tohumcu, Gülsüm Cengiz, Necati Güngör,
Prof. Dr. Selahattin Dilidüzgün,
Dr. Müren Beykan

HOŞGÖRÜ 2012

“Ona duyduğum öfke çoktan uçup gitmişti.”
Zeynep Cemali'nin *Patenli Kız* kitabından.

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Bir Parça Hoşgörü” Beyza Nur Muslu
8. sınıf, İstanbul, Prof. Abdullah Türkoğlu İlköğretim Okulu

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Sessizliğin Ressamı” Bilge Arslan
7. sınıf, Bursa, Özel Çakır İlköğretim Okulu

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

“Bir Demet Çiçek” Ceren Kuran
6. sınıf, İstanbul, Özel Şişli Terakki Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Hacer Kılıcıoğlu, Necati Tosuner,
Prof. Dr. Nuran Özyer, Süleyman Bulut,
Dr. Müren Beykan

UMUT 2014

“Belki yıllardır ilk kez gülümsedi.”
Zeynep Cemali'nin *Ballı Çörek Kafeteryası* kitabından.

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Yelkenli” Deniz Angın
7. sınıf, Trabzon, Şehit Öğretmen Gürkan Yardım Ortaokulu

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Kutupyıldızı” Sıla Hatipoğulları
7. sınıf, İstanbul, VKV Koç Özel Ortaokulu

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

“Mavi Gözlü Kadın” Delfin Tuna
8. sınıf, İstanbul, Özel Şişli Terakki Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL ÖZEL ÖDÜLLERİ

“Umut Sahaf” Ceren Nisanur Ateş
6. sınıf, İstanbul, Bayrampaşa Sancak-Soy Ortaokulu

“Kaybolan Gözlerinin İçinde” Çağla İdil Ata
7. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Ankara Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Adnan Binyazar, Leyla Ruhan Okyay,
Mavisel Yener, Prof. Dr. Sedat Sever,
Dr. Müren Beykan

CESARET 2015

“Yüzlerindeki kararlılık, gelecek günlerin muştusu gibiydi.”
Zeynep Cemali'nin *Güzcelce'de Bir Kaçak, Memo* kitabından.

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Kırıklar ve Kesikler” Ezgi Akar
7. sınıf, İzmir, Nedret İlhan Keser Ortaokulu

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Kanatsız Yükseliş” Bengisu Belen
8. sınıf, Malatya, Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

“Harkıt, Harkıt, Torbanı Sarkıt!” Cem Demir
6. sınıf, İzmir-Menemen, Egekent 2 Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Ayfer Gürdal Ünal, Behçet Çelik,
Neslihan Önderoğlu, Yalvaç Ural,
Dr. Müren Beykan

DAYANIŞMA 2017

“Dünyanın kaç bucak olduğunu birlikte öğrenmişlerdi.”
Zeynep Cemali'nin *Çılgın Babam* kitabından.

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER

“Rüzgâr” Asya İnce
8. sınıf, TED Ankara Koleji

“Denizlerin Avcıları” Ekin Toygur

7. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı
Özel Ankara Ortaokulu

“Kuyu” Fatma Vural

6. sınıf, Ordu-Korgan, Çayırkent
Şehit Nevzat Çatık Ortaokulu

“Sözcüklerin Dayanışması” Pelin Biçen

6. sınıf, Diyarbakır, Özel Ortadoğu Koleji

SEÇİCİ KURUL

Faruk Duman, Feridun Andaç,
Gaye Boraloğlu, Müge İplikçi,
Dr. Müren Beykan

ADALET 2016

“Kara gözlerinde şimşekler çakıyordu.”
Zeynep Cemali'nin *Ben, Çınar Ağacı ve Pufböreği* kitabından.

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER

“Ayna” Aysu Çam
8. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Mersin Ortaokulu

“Beyaz Lanet” Eray Çakar

8. sınıf, İstanbul, Özel Darüşşafaka Eğitim Kurumları

“Yokuş” Naz Özdebakoglu

7. sınıf, İstanbul, Özel Fenerbahçe Eğitim Kurumları

“Ben Tam Oradayım, O Denizin Kenarında” Zehra Bayraktar

8. sınıf, İstanbul, 23 Nisan Zehra Hanım
İmam Hatip Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Cemil Kavukçu, Karin Karakaşlı,
Nazlı Eray, Yusuf Çotuksöken,
Dr. Müren Beykan

KARARLILIK 2018

“Keçi inadı tutan çocuğa laf geçiremeyeceğini anlayınca sustu.”
Zeynep Cemali'nin *Öykü Öykü Gezen Kedi* kitabından.

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER

“Kara İncir” Ali Onur Özkan

7. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı
Özel Ankara Ortaokulu

“Görüşürüz” Duygu Hatipoğlu

8. sınıf, Özel Konya Alp Koleji

“Özel Çocuk” Kaan Bayrı

6. sınıf, TED Ankara Koleji

SEÇİCİ KURUL

Çiğdem Sezer, Fadime Uslu,
Semih Gümüş, Turgay Fişekçi,
Dr. Müren Beykan

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER (2011-2020)

YALAN 2019

“Güneş ışınlarıyla uyandığımda, o akşam olanları anımsamaya çalıştım.”

Zeynep Cemali'nin *Ankaralı* kitabından.

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER

“Çok ‘Çok...’” Ayşe Ezgi Döm

8. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı
Özel Mersin Ortaokulu

“Ortalık Karıştı” Batu Özdemir

7. sınıf, TED Ankara Koleji

“Amca” Elif Osmanağaoğlu

7. sınıf, İstanbul, İmdat Vakfı
Dumlupınar Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Ayşe Sarısayın, Mine Söğüt, Murat Yalçın,
Tolga Gümüşay, Dr. Müren Beykan

Çocuklukta ÖZGÜRLÜK 2020

“Tekerleklerin üstünde yelle yarışıyordu.”

Zeynep Cemali'nin *Patenli Kız* kitabından.

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER

“Sen (!)” Arden Zeyfiyan

8. sınıf, İstanbul, Özel Yeşilköy Ermeni Ortaokulu

“Ayakkabısızlar” Berrin Kara

8. sınıf, TED Şanlıurfa Koleji

“Uçurtma” Güneş Altunel

7. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı
Özel Mersin Ortaokulu

“91. Gün” İpek Naz Çil

6. sınıf, Aydın, Efeler, Mustafa Kiriş Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Osman Şahin, Ahmet Buke, Görkem Yeltan,
Gülsevin Kırıl, Dr. Müren Beykan

ZEYNEP CEMALİ ÖYKÜ YARIŞMASI

BAŞVURU

gunisigikitapligi.com'daki **Başvuru Formu, KVKK izin belgeleri ve Muvafakat Belgesi** eksiksiz doldurularak öyküyle birlikte yollanmalı. Bu, başvurunun sonlanması için gerekli ve önemlidir.

E-posta yarisma@gunisigikitapligi.com

Posta Günışığı Kitaplığı Zeynep Cemali Öykü Yarışması
Büyükdere Cad. Polat İş Merkezi 87/6
Mecidiyeköy 34387 İstanbul

Yarışmaya katılım ücretsizdir, gönüllülük esasına dayalıdır.

ÖDÜL TÖRENİ

Ödüle değer görülen gençler, her yıl sonbahardaki yayıncılık buluşması **Zeynep Cemali Edebiyat Günü**'nde düzenlenecek törende ödülleri, usta edebiyatçıların elinden alıyor. Törene İstanbul dışından katılacak öğrencilerle, velileri ve öğretmenleri, Günışığı Kitaplığı'nın davetlisi olarak ağırlanıyor. Salgın, afet vb. gibi beklenmedik durumlarda tören, çevrimiçi olarak düzenlenir.

GEÇMİŞTEN KARELER

Zeynep Cemali Öykü Yarışması için eğitimci notlar

- Yarışmaya yalnızca **6, 7, 8. sınıf** öğrencileri katılabilir. 5. sınıflar katılamaz.
- Öykü, **Türkçe** dilinde yazılmalıdır.
- Öykü yazma sürecinin gençlerin kişisel gelişimine katkısı önemsendiğinden, yarışmada **derecelendirme** yapılmamaktadır.
- Yarışmanın teşvik edici ve cesaretlendirici yanı kadar, öykü **yazma deneyimini ve coşkusunu** her gencin yaşaması ayrıca anlamlıdır.
- Gençleri öykü yazmaya heveslendirmek, edebiyat heyecanlarına eşlik etmek değerlidir.
- Ödül almayan 6 ve 7. sınıf öğrencileri sonraki yıl yarışmaya **tekrar** katılabilir.
- Türkçe'nin yanı sıra **farklı branş öğretmenleri** de öğrencilerini yarışmaya katılım için destekleyebilirler.
- Yazılan tüm öykülerin, okul yönetimi ya da öğretmenler tarafından herhangi bir eleme yapılmadan gönderilmesi beklenir.
- Gençlerin, büyüklerinden **yardım almadan**, kendi özgün öykülerini oluşturması, değerlendirmede aranan önemli bir ölçüttür.
- Tema cümlesi, yönlendirici bir **kılavuz** niteliğindedir. Öyküde yer alması zorunlu değildir.

Öğretmenler ve kütüphaneciler için kitaplarımızın etkinlik dosyaları

gunisigi **YOU.**com

Yaratıcı Okuma Uygulamaları
Veritabanı • Günışığı Kitaplığı

Kitaplarımızı okuyan öğrenciler için tartışma noktalarını ve yaratıcı etkinlikleri örnekleyen veritabanındaki tüm çalışmalar, sınıf içinde yüz yüze yapılabileceği gibi “uzaktan” eğitime de kolayca uyarlanabilir nitelikte. Ayrıntılı arama seçenekleri sayesinde istenen sınıflara, etkinlik türlerine ya da temalara hızlı erişmek mümkün.

Keçi

İNADINA EDEBİYAT

Kitap dünyamızın ve
edebiyatın güncel arşivi!

kecidedebiyat.com

Seminer ve konferanslarımızın
içeriğinin yer aldığı dijital
yayınımız Keçi, özgün bir
başvuru kaynağı.

